



95

ΑΚΑΔΗΜΙΑ



ΑΘΗΝΑΙ

ΑΠΑΝΘΙΣΜΑΤΑ

ἘΚ ΤΙΝΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ ἙΤΕΡΟΓΛΩΣΣΟΥ ΣΥΛΛΕΧ-
ΘΕΝΤΑ ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΘΕΝΤΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑ-
ΦΡΑΣΘΕΝΤΑ Εἰς τὴν ἡμετέραν
Ἑλληνικὴν Διαλέκτον.

ΠΑΡΑ

ΤΟΥ ἑλλογιωτάτου καὶ λίαν φιλογενοῦς

ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΥ

ΤΟΥ

Ἐκ Νήσου Σκιάθου.



Ἐν Βιέννῃ 1797.

Τύποις Μαρκ. Πούλιου.



ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ ΕΙΣ ΤΟ ΚΟΙΝΩΦΕΛΕΣ ΣΤΙΓΓΡΑΜ-
ΜΑΤΙΟΝ ΤΟΥ ΣΟΦΟΛΟΓΙΩΤΑΤΟΥ ΚΑΙ
ΛΙ'ΑΝ ΦΙΛΟΓΕΝΟΥΣ
ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΥ.

„Τὸ σὸν σαφῶς δέδεικται ἐν μικρᾷ βίβλῳ
„Ἄπασι πνεῦμα εὐφρῆς τὰ ρητόρων.
„Ἐπεὶ καθ' ὑπὸν ἔποτ' ἄλλος Ἰδμόνων
„Τὰ κεδνά ἴδεν, ὡς σὺ, μήτε καθ' ὑπάρε.“

ΠΛΖ. 'ΙΕ. Κ.



Βλέπωντας μέσα εἰς ἓνα βιβλίον ἑτερόγλωσσον ἀναμεταξὺ εἰς ἄλλας πολλὰς γνώμας ὅπῃ εἶχεν, ὅτι ἦτον καὶ κάποιαις καλαῖς καὶ σοφαῖς διδασκαλίαις, δὲν ὤκησα κατὰ μίμησιν τῶν μελιτῶν ἀπὸ τὸ νὰ ἐκλέξω καὶ νὰ ἀπανθήσω ὅσον ἦτον χερίσιμον πρὸς ἡμετέραν διδασκαλίαν, δίδωντάς με τὸ παραδειγμα ὁ μέγας Βασίλειος εἰς τὴν πρὸς Νέες παραινέσιν τε, ὅπως ἂν ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν ὠφελοῦντο λόγων. ἐν ἧ φησὶν ἔτω
 „Κατὰ πᾶσαν δὴ ἓν τῶν μελιτῶν τὴν εἰκόνα
 „τῶν λόγων ἡμῖν μεθεκτέον. ἐκεῖναι τε γὰρ ἔτε
 „ἅπασι τοῖς ἀνθρώποις παραπλησίως ἐπέρχονται,
 „ἔτε μὲν οἷς ἂν ἐπιπτώσιν, ὅλα φέρειν ἐπιχει-
 „ρῶσιν, ἀλλ’ ὅσον αὐτῶν ἐπιτήδειον πρὸς τὴν
 „ἐργασίαν λαβεῖναι, τὸ λοιπὸν χαίρειν ἀφήκαν.
 καὶ ἀνωτέρω „Εκεῖνα τοίνυν καὶ ἡμεῖς τῶν συγ-
 „γραφέων ἀποδεξόμεθα, ἐν οἷς ἀρετὴν ἐπήνε-
 „σαν, ἢ πονηρίαν διέβαλον· καὶ καθάπερ τῆς
 „ροδονιαῆς τῶ ἀνθρώπου δευψάμενοι τὰς ἀκάνθας ἐκ-
 „κλίνωμεν, ἔτω καὶ ἐπὶ τῶν τοιούτων λόγων ὅσον
 „χερίσιμον καρπώσαμενοι, τὸ βλαβερὸν φυλα-
 „ξόμεθα.“

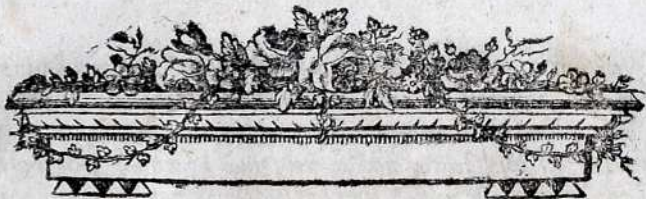
Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον λοιπὸν, καὶ ἐγὼ ἕξα-
κολοθῆσας ἀπὴνθῆσα ὅσον ἦτον χρήσιμον καὶ
ἐπωφελές, καὶ προσαρμόζωντάς το τὸ μετέφρα-
σα εἰς τὴν ἡμετέραν ἀπλὴν διάλεκτον, διὰ νὰ προ-
ξενήσω εἰς τὰς ὁμογενεῖς μὲ καὶ χάριν διατρι-
βῆς, καὶ χάριν νέων ιδεῶν, καὶ χάριν λυσιτελείας.
ὡσάν ὅπῃ αὐτὰ τὰ ἔχει ὅλα, μὲ τὸ νὰ εἶναι καὶ
κατὰ τὸν χηματισμὸν ἐπιτερεπές, καὶ κατὰ τὸ
ὑφος τῆ γλαφυρὸν, καὶ κατὰ τὰς ιδέας τῆ ἀξιο-
περίεργον καὶ λυσιτελές.

Δὲν ἀμφιβάλλω λοιπὸν ὅτι θέλει φανῆ ἓνα
νεοφανές τι, καὶ πρωτόλειον εἰς τὸ γένος μὲ, καὶ
ἀγκαλὰ εἶναι μικρὸν κατὰ τὸ δέμας, ἀλλ' εὐρη-
χωρότατον ἢ διεκτεταμένον κατὰ τὰς ἐννοίας.
τὸ ὁποῖον προσφέρωντάς το τῇ ὑμετέρᾳ ἀγάπῃ
καθ' ὅσον ἡμῶρεσα νὰ τὸ ἀναδείξω μεμορφω-
μένον καὶ διὰ τῆ τύπῃ ἐκδοδομένον, ἐξαιτῆμαι
συγγνώμην τῶν ἀνδρωπίνῃ ἀδενείᾳ μοι ἐσφαλ-
μένων. ὁ δὲ παντέλειος Θεὸς παράσχοι ὑμῖν,
εἰρήνην, ὑγιείαν, αὐξήσιν ἀπάντων.

Τῆς ὑμετέρας ἀγάπης

Ἐλάχισος ὁμογενής.

Στέφανος Δημητριάδης.



ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α.

Ητον σχεδόν μεσάνυχτα ὅταν βεβαρυμένος ἀπὸ τὰς σο-
χασμῶν ὅπῃ ἔκαμνα ἐπάνω εἰς τὴν ὄδυνηράν καταΐτασι τῶν
ἀνδρώπων, ἀπεφάσισα νὰ κοιμηθῶ.

Ἐσφάλισα τὴν πόρτα μου, ἔκαμνα τὴν προσευχήν μου, καὶ
ἐπλάγιασα γεμάτος ἀπὸ διαφόρου ἰδέας.

Ἄφ' ἧς ὁ ὕπνος ἠπλωσε τὰς πτέρυγας τὴν ἐπάνω εἰς τὰ βλέ-
φαρά μου, ἀνερεύομεν ὡσάν νὰ εἶχαν ἀπεράσει τάχα πολλοὶ
αἰῶνες ὅπῃ ἐκοιμήθηκα.

Ἐξύπνησα τέλος πάντων, καὶ ἐνοιῶσα εἰς τὸν ἑμαυτὸν μου
ἓνα τοῖστον βάρος, ὅπῃ ποτὲ δὲν εἶχα τὸ αἰσθάνθῃ. τὰ χέ-
ριά μου ἐτρεμέλιαζαν. καὶ τὰ ποδάριά μου ἐκλονίζοντο. κοιτά-
ζοντας μέσα εἰς τὸν καθρέπτην, ἔλαβα μεγάλον κόπον νὰ
γνωρίσω τὸ πρόσωπόν μου, ἐπειδὴ ὅταν ἐπλάγιασα νὰ κοιμη-
θῶ εἶχα ξανθὰ μαλιά, καὶ χεῶμα λευκὸν, καὶ μάγουλα με
κοκκινάδα, καὶ ἔταν ἐκοίταζα εἰς τὸν καθρέπτην, τὸ πρόσω-
πόν μου ἦτον ὅλο ζαρωμάδες, τὰ μαλιά μου ἄσπρα, καὶ εἶχα
δύο κόκαλα πεταντὰ ἐπάνω ἀπὸ τὰ ὀμμάτιά μου, μίαν μίτ-
την μακρῶν, καὶ ἓνα χεῶμα χλωμὸν ἦτον περιεχυμένον ἐ-
πάνω εἰς τὴν ὄψιν μου. ὅταν ἠθέλησα νὰ περιπατήσω δὲν
ἠμποροῦσα ἀλλέως, παρὰ ἐπακμωβῶντας μηχανικῶς ἐπάνω
εἰς μίαν ἑάβδον. τῆτο καὶ μόνον δὲν ἀπόκτησα τὴν ἀλάχισον,
τὸν μελαγχολικὸν χυμὸν ὅπῃ εἶναι πολλὰ συνηθισμένος εἰς
τὰς γέροντας.

Εὐγαίνωντας ἀπὸ τὸ σπῆτι μὲ ἴδα μίαν ἀγορὰν δημοσίαν ὅπῃ δὲν τὴν ἐγνώριζα. ἐκεῖ εἶχαν κήσῃ πρὸ ὀλίγῃ ἕνα σύλον, ὅπῃ εἶλκε τὰ ὄμματα τῶν περιεργῶν. ἐπροχώρησα παρ᾽ ἐμπροσθεν ἢ ἐδιάβασα πολλὰ πατρικὰ κᾷποις χαρακτηῖρας ὅπῃ ἦτον ἐπάνω εἰς αὐτὸν σκαλισμένοι μὲ γράμματα χρυσὰ „τὸ σωτήριον ἔτος“ 2400.

Πάραυτα ἐσοχάσθηκα ὅτι αὐτὸ ἦτον μία ἀπάτη τῶν ὀφθαλμῶν μὲ, ἢ τὴν λάξιον ἕνα λάθος τῆ τεχνίτη. ἢ ἐκαταγίνομεν νὰ τὸ σημειώσω, ὅταν ἢ ἐκασίς μὲ ἤυξανε περισσότερον, εἰπώντας τὰ ὀμμάτιά μὲ ἐπάνω εἰς δύο τελα ἐγγραφα δόγματα τῆ Μονάρχῃ ὅπῃ ἦτον κολλημένα εἰς τὰ τέχη μὲ τὸ ἴδιον ἔτος.

Ἐπαρτήρησα ἢ ἦτον τὸ αὐτὸ σημειωμένον ἐπάνω εἰς τὰ γράμματα τῆς κοινότητος, τί λοιπὸν; εἶπα μὲ τὸν ἑμαυτὸν μὲ, ἐγὼ ὑπερεγῆρασα χωρὶς νὰ τὸ καταλάβω; τί; ἐγὼ ἐκοιμήθηκα ἐξακοσίαις ἐβδομήντα δύο χρόνους;

Τὸ πᾶν παρήλλαξεν. ὅλα τὰ μέρη τῆς πόλεως ὅπῃ τὰ ἤξευρα καλῶτατα μὲ ἐπαρξήσιάζοντο εἰς ἕνα σχῆμα διαφορετικὸν, καὶ νεοσὶ εὐπρεπισμένον. ἐχάνομου μὲσα εἰς μεγάλης ἢ ὠραίας πλατείας ἐπιτηδείως σαθμισμένας. ἔμβαινα μὲσα εἰς σαυροδρόμια εὐρύχωρα, ὅπῃ ἐφαίνετο μία τόσον ἐξαιρετος διάθεσις, ὅπῃ δὲν ἐδοκίμαζα κᾷμμίαν περιπλοκήν. Δὲν ἦκα ὅμως κᾷμμίαν ἀπὸ ἐκείνας τὰς κραιγὰς τὰς συγκεχυμένας ἢ ἀλλοκότας, ὅπῃ ποτὲ καιρῶ ἐξέσχίζαν τὰς ἀκοάς μὲ. ἢ δὲν ἐσυναπαντῶσα τελείως ἀμάξας ὀχληρὰς ἐτοίμους νὰ μὲ συντρέψουν.

Εἶμου λοιπὸν ὅλος ἐκσατικὸς, ὅταν ἐβλεπα μάλισα τῆς διαβάτας ὅπῃ ἐσαματῶσαν, ἢ μὲ ἐσοχάζοντο ἀπὸ κεφαλῆς ἕως ποδῶν, μὲ τὸ πλεον μεγαλήτερον θάμβος. αὐτοὶ ἐμάζευαν ταῖς πλάταις τῆς, καὶ ἐχαμογελῶσαν, καθὼς χαμογελῶμεν ἡμεῖς οἱ ἴδιοι ὅταν συναπαντῶμεν ἀνθρώπους μὲ προσωπέα καὶ κατὰ ἀλήθειαν τὰ ἐνδύματά μὲ ἐπρεπε νὰ

Φανῶν εἰς αὐτὰς καὶ ἀρχαῖα, ἢ παρὰξένα, τόσον ἦτον δια-
φορετικὰ ἀπὸ τὰ ἐδικὰ τες.

Ἐνας πολίτης, ὅπῃ ἐγὼ ἐγνώρισα μετέπειτα ὅτι ἦτον σο-
φὸς ἄνθρωπος, ἐπλησίασε κοντά μου, καὶ μὲ ἠρώτησε τι-
μίως, ἀλλὰ μὲ μίαν σοβαρότητα σαθεράν. ὦ καλὲ Γέρον,
μὲ εἶπεν, εἰς τί σε χρησιμεύει αὐτὴ ἢ μεταμορφωσις; ἀρα-
γε ὁ σκοπός σας εἶναι νὰ μᾶς ἀνακαλέσετε τὰ ἀξιογέλασα
ἤδη ἐνὸς αἰῶνος ἀλλοκότη; ἡμεῖς δὲν ἔχομεν κἀμμίαν ἐφε-
σιν νὰ τὰ μιμηθῶμεν, ἀφήσατε αὐτὴν τὴν ματαίαν ἀσεϊότητα.

Πῶς; ἐγὼ τῆ ἀπεκρίθην. ἐγὼ δὲν εἶμαι παντελῶς με-
ταμορφωμένος, φορῶ τὰ ἴδια φορέματα ὅπῃ ἐφορῶσα χθές,
οἱ ἐδικοί σας σύλοι, τὰ ἐδικὰ σας ἐγγράφα εἶναι ὅπῃ ψεύ-
δονται.

Εἴτε ὑπέλαβεν αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ὅτι ἐπαραιμῆσα, εἴτε
ἐσοχάθη ὅτι ἡ μεγάλη μου ἡλικία ὅπῃ ἐφαίνεμιν πῶς εἶχα,
μὲ ἔκαμνε νὰ διηγῶμαι λήρης, εἴτε διὰ κἀμμίαν ἄλλην ὑπο-
ψίαν τε, μὲ ἠρώτησεν εἰς ποῖον ἔτος ἐγεννήθην; καὶ τῆ
ἀπεκρίθην. εἰς τῆς 1740: ἔ; πολλὰ καλὰ, μὲ εἶπεν. ἰδὲ
κατὰ τὸν ἐδικόν σας λογαριασμόν, εἶδε σωσά 700: χρονῶν
ἄνθρωπος ἴσως ἐσσεῖς αὐθεντὴ ἤσχετε τὸ ἀθάνατον ποτόν,
ἢ τὴν φιλοσοφικὴν πέτραν.

Προφέρωντας αὐτὰ τὰ λόγια ἐχαμογελῆσα, ἢ ὁ καθεὶς
ἐπλησίαζεν ὀλόγουρά μου μὲ μίαν ἠδονὴν, καὶ σέβας ξεχωρι-
σόν. ὅλοι ἐπιθυμῶσαν καθ' ὑπερβολὴν νὰ μὲ ἐρωτήσιν, ὅμως
ἡ διάκρισις ἐχαλίνωνε τὴν γλώσσάν τους, ἢ εὐχαρισῆντο μόνον
νὰ λέγην ἀναμεταξύ τους πολλὰ μυστικά. ἰδὲ ἓνας ἄνθρω-
πος παμπάλαιος. ὄχ! τί πᾶνγμα ἀξίον περιεργείας!

Ἦμιν πολλὰ τεταραγμένος μὲ τὸν ἑαυτόν μου, ὅταν ἐκένος
ὁ σοφὸς ἄνθρωπος μὲ εἶπεν, ὦ ἐκκατικὲ Γέρον, ἐγὼ σᾶς
προσφέρω τὸν ἑμαυτόν μου εὐχαρίστως εἰς τὸ νὰ σᾶς ὀβλεύσω
διὰ ὁδήγός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Ἠκολέθησα ἐκείνον τὸν σοφὸν ὀδηγόν μου, ἢ περιπατῶντας εἰς τὸν δρόμον, τὸ πλῆθος ἀκόμι μὲ ἐπερικύκλωνεν. ὁμῶς τὸ κοίταγματ' εἶχε κανένα σχῆμα περιπαιγμοῦ, μήτε καταφρονησεως. τῆτο μόνον ἤκουα ὅτι ἐψηθίζιζαν ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη, ἰδὲ ἕνας ἄνθρωπος ἑπτακοσίων χρονῶν, ὁ ὁποῖος χωρὶς ἄλλο ἑσάδη δυσυχῆς εἰς τὰς πρώτους αἰῶνας τῆς ζωῆς του.

Ἐμεινα ἐκστατικὸς εὐρίσκοντας τόσην καλὴν εὐταξίαν εἰς τὰς δρόμους. ἤθελεν ἐπῆ τιὰς ὅτι αὐτὴ ἦτον μία εὐρητὴ τῆ Θεῶ. ἡ πόλις ἐφαίνετο κατ' ὑπερβολὴν πεπολισμένη. ἦτον εἰς κάθε ἄκρον δρόμων ἀπὸ μία φρεατὴ ὅπῃ διηγευτῆσε διὰ τὴν κοινὴν εὐταξίαν, καὶ διένδυε τὴν κίνησιν τῶν ἀμαξῶν, καὶ τῶν ἀνθρώπων ὅπῃ ἐβάσταζον φορτία, εἰς τὰς ὁποῖας εἶδιδαν ἕνα πέραμα ἐλεύθερον, ἐν ὅσῳ νὰ πηγαίνῃ εἰς τὸν διωρισμένον τόπον τ' εἰς νὰ ἀφήσῃ τὸ φόρτωματ' εἰς, τὸ ὁποῖον ἦτον πάντοτε ἀνάλογον μὲ τὰς δυνάμεις τ' εἰς, χωρὶς νὰ καταπνίγῃται μέσα εἰς τὸν ὕδρωτα, μὲ τὰ ὄμματα κόκκινα, ἢ μὲ τὴν κεφαλὴν ὑποκενυμμένην, ἀνασπανάζοντες ὑποκάτω εἰς ἕνα ἄχος, ὅπῃ ἀνῆκε εἰς ἕνα κτῆνος ἄλογον, καὶ ὅχι εἰς ἕνα ζῶον λογικόν. οἱ πλέσιοι εἰς αὐτὸν τὸν Φιλάνθρωπον λαόν, δὲν ἐκαταχρῶντο παντελῶς τὴν ἀνθρωπότητα διὰ μέσου μερικῶν ἀεγυρίων.

Ἐπαρτήθησα ἔπειτα ὅτι ὅλοι οἱ πηγαινάμενοι ἐπίαναν τὰ δεξιά τῆ δρόμου, καὶ οἱ γυριζάμενοι τὰ ἀρισερά, αὐτὸς ὁ τόσον εὐκολος τρόπος τὸ νὰ μὴ συγκερῶνται οἱ ἄνθρωποι συγκεχυμένως εἰς τὰς δρόμους, πρὸ ὀλίγῃ ἐφευρέθηκεν. ἐπαρτὴ εἶναι βέβαιον ὅτι μὲ τὸν καιρὸν γίνονται αἱ ἀφέλιμοι ἐφευρέσεις. μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον λοιπὸν ἐγλύτωνα ἀπὸ ὅλα τὰ ὀχληρὰ συναπαντήματα.

Ἐλαις αἱ ἐξελεύσεις ἦτον εὐκολαίς, καὶ ἀτάραχαίς. καὶ

εἰς τὰς δημοσίας τελετὰς ὅ,πῃ ἐξέερχετο ὁ Θεοῦς ὅλου τῆ
 πλήθους, ὁ καθείς ἐπήγαινε, ἢ ἐγυρίζεν ἀταράχως εἰς τὸ
 σπῆτιτς, χωρὶς νὰ κατασυντριφθῇ. μήτε ἔβλεπα ἐκεῖ εἰς
 τὰς δρόμους τὰ ἀξιογέλασα στυφογυρίσματα μυριῶν ἀμαξῶν
 μπερδευμένων, νὰ σέκωνται ἀκίνηται διὰ πολλαῖς ὥραις ἐμ-
 προσὰ εἰς ταῖς θύραις, ἐν ᾧ ὁ χρυσωμένος ἄνθρωπος ὅπῃ
 ἐσύρετο μέσα εἰς αὐτὰς ἀλησιμονώντας ὅτι εἶχε ποδάρια,
 ἐφώναζε τὴν θυρωρὸν καὶ ἐπαραιπονεῖτο ὅτι δὲν ἐπρόφθανε
 τὸ ὀγλιγωρότερον.

Ὁλος ὁ λαὸς ἔκαμνε μίαν κυκλοφορίαν ἐλευθέραν, εὐκο-
 λην, ἢ γεμάτην ἀπὸ τάξιν. ἐσυναπάντησά ἕως ἑκατὸν ἀμά-
 ξια φορτωμένα ἀπὸ γεννήματα, ἢ ἀπὸ ἄλλα σκευῆ, ἢ μό-
 νον ἕνα ἄρμα, καὶ αὐτὸ ἐβάσταζεν ἕνα ἄνθρωπον ὅπῃ ἐφαί-
 νετο ὅτι εἶναι ἀδειῆς, καὶ δὲν εἶχε τὴν δύναμιν νὰ περι-
 πατήσῃ.

Τι ἔγιναν; ἔλεγα, ἐκεῖνα τὰ λαμπρὰ ἄρματα μὲ μεγά-
 λην περιέεργειαν χρυσωμένα, ζωγραφισμένα, βερνικιασμένα,
 ὅπῃ εἰς τὸν καιρὸν μὲ ἐγέμιζαν ὅλου τὸ ἔδαφος τῆς πόλεως,
 ἔχωντάς το διὰ μεγάλην δόξαν οἱ ἐν αὐτοῖς φερόμενοι, νὰ
 τρέχουν μὲ τόσην βίαν καὶ ταχύτητα, ὥσε νὰ σκάζουν τὰ
 ἄλογά τους, ὡσὰν νὰ ἐφιλονεικῶσαν εἰς τὸ τρέξιμον τῶν ὀλυμ-
 πιακῶν ἀγώνων.

Δὲν εἶναι πλέον συγχωρημένοι, μὲ ἀπεκρίθησαν τινές, εἰς
 τὸ νὰ κάμνουν τέτοια τρεξίματα. οἱ ἀγαθοὶ νόμοι ἀπηγό-
 ρευσαν αὐτὴν τὴν ἀσωτείαν ὅπῃ ἐπάχυνεν ἕνα λαὸν ἀπὸ δέ-
 λης, καὶ ἀπὸ ἄλογα.

Οἱ πλῆσιοί μας τὴν σήμερον κάμνουν χεῖσιν τῶν ποδῶν τους,
 αὐτοὶ ἔχουν πλῆστον περισσότερον, καὶ ποδάγραν ὀλιγωτέραν.
 ἢ αὐτὰς τὰς ἀμάξας ὅπῃ βλέπετε ἀκόμι, ἄλλοι δὲν τὰς με-
 ταχειρίζονται, παρὰ μερικοὶ μινίστροι γηραλαῖοι, ἢ ἄνθρωποι
 ἐκλελεγμένοι διὰ τὰς ἐπωφελεῖς ἐκδουλεύσεως τους, οἵτινες ὑπέ-
 κλιναν ὑποκάτω εἰς τὸ βάρος τῆς ἡλικίας, εἰς αὐτὰς μόνους

εἶναι συγχωρημένοι νὰ κινῶνται ἡσυχῶς ἐπάνω εἰς αὐτὸ τὸ ἔδαφος, προσέχοντας ὅμως κατὰ πολλὰ ὅπῃ νὰ μὴν ἐνοχλήσουν τὰς διαβάτας.

Ἀκολοῦθῶσα αὐτὸν τὸν ἀξιοπεριεργὸν περίπατον, βλέπωντας ὅλο ἀξιόλογα πράγματα ὅλα νεὰ εἰς ἐμέ. κάθε γωνία τῆς δρόμου μῦ ἐπαρξήσιαζεν ἀπὸ μίαν εὐμορφὴν βεῦσιν, ἥτις ἄφινε νὰ τρέχη ἓνα νερὸν καθαρὸν καὶ διαυγές, τὸ ὁποῖον εὐγαινε μέσα ἀπὸ μίαν κογχύλην, καὶ ἐπιπτεν εἰς εἶδος ἀργυρεῶν, προξενώντας μεγάλην ἐπιθυμίαν εἰς τὸ νὰ πῆ τινας ἀπὸ τὸν κρυσάλοντες, καὶ εἰς κάθε βεῦσιν ἦτον κρεμάμενον ἓνα τάσι εὐμορφον ὅπῃ ἐπρόσφερεν ἀπὸ αὐτὸ τὸ ὑγιανὸν ὕδωρ εἰς τὰς διαβάτας. ἔπειτα αὐτὸ τὸ νερὸν ἔτρεχεν εἰς τὰς ῥυάκας, ἢ ἐπλυνεν ἀναπαύσως τὸ ἔδαφος τῆς πόλεως.

Κοιτάξετε, μὲ ἔλεγεν ὁ ὀδηγός μου, αὐτὰς τὰς οἰκας πόσον εἶναι προνενομημένοι ἀπὸ τὰ πλέον ἀναγκαϊότερα ἢ ὠφελιμώτερα πράγματα εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἀνδρῶπων: τί πατριωκωσύνη! τί δημοσερότης ἐξατμίζεται εἰς τὸν ἄερα! κοιτάξετε πόσον εἶναι ἀναπαυτικὰ αὐτὰ τὰ ὀσπητία, ἢ σολισμένα ἀπὸ κάθε χάριν!

Δὲν κατασκευάζου πλέον καπνοδόχους ὀλεθρίους, τῶν ὁποίων ἢ πτώσις ἐφοβέρεζε τὰς διαβάτας. ἢ σκέπαις τῶν ὀσπητίων δὲν ἔχου πλέον ἐκεῖνο τὸ γοτθικὸν σχῆμα, ὅπῃ μὲ τὸν πλέον παραμικρὸν ἄερα ἔκαμνε νὰ γλυστρῶν τὰ κερამίδια κάτω εἰς τὰς δρόμους τὰς πλέον συχναζομένους.

Ἀνεβήκαμεν ἔπειτα εἰς τὸ ὕψος ἑνὸς ὀσπητίου, ἀπὸ μίαν σκάλαν ὅπῃ τινας ἐβλεπε καθαρὰ ὅλην τὴν πόλιν. τί ἡδονὴ ἐσάθη αὐτῇ διὰ ἐμένα, ὅπῃ ἀγαπῶ τὸ θῶρι, ἢ τὸν καθαρὸν ἄερα; τὸ νὰ συναπαντήσω μίαν σκέπην κατασκευασμένην ἀπὸ χῶμα εἰς ἐπίπεδον σχῆμα, ἢ σολισμένην ἀπὸ γλάστραις μὲ λυλῆδια, καὶ ὀλόγουρα ἀπὸ κληματαργιαῖς μὲ μοσχოსάφυλα. ἢ σκοπιὰ κάθε οἰκίας ἐπαρξήσιαζεν ἀπὸ ἓνα δῶμα παρόμοιον, εἰς τρόπον ὅπῃ αὐτὰ τὰ δάματα ὅλα μὲ

ἕνα ἰσόμετρον ὕψος ἐσχημάτιζαν μαζί ἕναν ἐκτεταμένον κῆ-
πον, ἢ ὅλη ἡ πόλις θεωρημένη ἀπὸ μακρόθεν ἐφαίνετο σε-
φανωμένη ἀπὸ ἀνδη, ἀπὸ καρπῶν, ἢ πρασινάδες.

Ἐκεῖ ὅπῃ ἐκοίταζα μὲ μεγάλην ἡδονήν, ἶδα πολλὰ εὐμορ-
φα κτήρια ἔξωθεν τῆς πόλεως, καὶ ἠρώτησα τὸν ὀδηγόν μου
νὰ μὲ εἰπῇ τί εἶναι. Αὐτὰ εἶναι, μὲ εἶπε, τὰ ὀσπητάλια θε-
μένα ἔξωθεν τῆς πόλεως διὰ νὰ μὴ φθείρῃ τὸν ἀέρα. ἐκεῖνο
τὸ ἄλλο, μὲ λέγει, εἶναι ὁ οἶκος τῆς Φιλιάσματος τῶν εὐλο-
γιῶν. Αὐτὴ ἡ εὐτυχὴς ἀνακάλυψις βάζεται εἰς πράξιν τὴν
σήμερον μὲ καλὴν ἐκβασιν πάντοτε, καθὼς ἢ ἄλλα θαυ-
μάσια σεκρέτα ὅπῃ ἀνεκαλύψαμεν.

Ἐπειδὴ ἡ σπερδὴ ἢ ἐπιμέλεια μᾶς ἔκαμεν εὖρωμεν πολλὰ
ἀπλᾶ βότανα θαυμάσια, ὅπῃ ἡ ἀμάθεια τῶν πρώτων αἰώ-
νων τὰ ἐκαταπατήσεν ὑποκάτω εἰς τὰς πόδας τῆς, καὶ μὴ
ὅλον τῆτο αὐτὰ μᾶς ἔδωσαν τὴν τέχνην νὰ ἰατρεύωμεν τὸν
πνεύμονα, τὴν φθίσιν, τὴν σπλῆνα, τὴν ὑδρωπικίαν, ἢ ἄλ-
λα πάθη χρονικά. ἡμεῖς τῶρα ἐφεραμεν εἰς περισσοτέρην τε-
λειότητα τὴν βοτανικὴν, τὴν θεραπευτικὴν, ἢ ὑγιεινὴν ἐπὶ
πάντων ἐξηκριβάθη μὲ τόσῃ καθαρότητι, καὶ σαφήνειαν,
ὅπῃ ὁ καθεὶς μας ἰξεύρῃ νὰ προνοῆται μόνος τε διὰ τὴν ὑ-
γιείαν τε τὴν σήμερον. πλέον δὲν ἐπαναπαύονται οἱ ἀνθρώποι
ἐπάνω εἰς τὰς ἰατρὰς, ὅσον ἢ ἂν εἶναι ἄξιοι. ἔλαβον τὴν ἐπι-
μέλειαν τῆ νὰ ἐξετάζῃ μονοί τες τὰς κρᾶσεις των, ἀντὶ νὰ
θέλῃν ὅτι ἕνας ἕτερος ἄνθρωπος νὰ προφητεύῃ τὰ πάθη τες
μὲ τὴν πρώτην θεωρίαν. Κατὰ ἄλλον τρόπον ἢ ἐγγρατέα,
καὶ ἡ συμμετρία ὅπῃ εἶναι τὸ ἀληθινὸν ἀντίδοτον, ἐχρησί-
μωσεν εἰς τὸ νὰ σχηματίσῃ σώματα ὑγῆ, καὶ εὖρωσα μὲ
ἀνδρείας ψυχὰς ἢ καθαρὰς, καθὼς εἶναι ἢ τὸ αἷματς.

Ἔχομεν μὲ ὅλον τῆτο ἢ ἰατρὰς, ὅμως ἰατρὰς σοφῆς, ἰα-
τρὰς φιλανθρώπων, καὶ ὅπῃ δὲν κάμνῃ ἀποφάσεις ποτὲ
θανάτου, προφέροντας ἐκ τῆ παρατυχόντος μόνον γενναῖα
ἀξιώματα τῆς ἰατρικῆς τῆς, ἀλλὰ λαμβάνῃσι τὸν κόπον τὸ
νὰ ἐξετάσῃ μὲ προσοχὴν τὸν ἀῆρῶσον, τὸ νὰ καταλάβου

μὲ ἀγχίνοιαν τὰ συμπτώματα τῆ πάθους, καὶ νὰ κατασκευάσουν μόνοι τους τὰ ἰατρικὰ, τῶν ὁποίων αὐτοὶ μόνοι ἰξεύρῃσι τὴν ποιότητα, ἢ δύναμιν, ἢ εἰς τὸ ὁποῖον ἐκτεταται ἢ ἐνεργεῖα, καὶ ἡ καλὴ ἔκβασις, καὶ ὄχι νὰ τὰ λαμβάνουν ἑτοιμα ἀπὸ ἀπέρις σπετζιάριδες, σαφῆς ἢ πεπαλαιωμένα, ἢ ἄχρηστα τὰ περισσότερα σχεδόν. ἔτω φυλάττειν αὐτοὶ ἕνα ἐπάγγελμα ἄξιον τῆς ἀρετῆς ἢ τῆς εὐγνωμοσύνης, διὰ τὴ ἀναναιῶναι τὸν λεπτὸν μίτον τῆς ζωῆς τῆ ἀνθρώπου.

Ἐπειτα μὲ ἔδειξε τὸ σχολεῖον τῶν τεσσάρων γενεῶν. ἐκεῖ, μὲ εἶπε, διδάσκονται οἱ νέοιμας τὰς τέσσαρας διαλέκτους. ποίας διαλέκτους, τὸν ἠρώτησα, τὴν Ἑλληνικὴν, ἢ τὴν λατινικὴν, ὅπῃ εἰς τὸν καιρὸν μὲ ἐδιδάσκοντο με μεγάλης κόπης, ἢ πικρίας. θυσιάζετε λοιπὸν ἢ ἐσεῖς δέκα χρόνους ὁλοκληρῆς τῆς ζωῆς τῶν τέκνων σας, (τὸν πλέον ὠραιότερον ἢ πολυτιμότερον καιρὸν τῆς) διὰ τὰ τῆς δώσητε μίαν βαφὴν ἐπιπολαίαν δύο διαλέκτων ἀποθαμμένων, μὲ τὰς ὁποίας δὲν θέλῃν ὀμιλῆσαι ποτέ; ὄχι, μὲ εἶπεν, ἡμεῖς ἰξεύρομεν καλλήτερον νὰ μεταχειρισθῶμεν τὸν καιρὸν μας. ἡ Ἑλληνικὴ διάλεκτος εἶναι σεβασμιωτάτη ἀληθινὰ διὰ τὴν παλαιότητάτης. καὶ διὰ τῆς περιφήμης συγγραφεῖς τῆς, ὅμως ἡμεῖς ἔχομεν τὸν Ὀμηρον, τὸν Πλάτονα, τὸν Σοφοκλῆ, ἢ ὅλας τῆς ἄλλης συγγραφεῖς μεταφρασμένους ἐντελέστατα εἰς τὸ ἰδίωμα τῆς ἰδίας μας διαλέκτες. καὶ μὲ ὅλον ὅπῃ ἐλέγετο ἀπὸ παιδαγωγῆς μικρόνους ὅτι δὲν ἠμπορεῖσε νὰ φθάσῃ ἢ μετάφρασις μας εἰς τὴν ὠραιότητα ἐκείνης τῆς διαλέκτες, ἢ ἔκβασις ὅμως μᾶς ἔκαμε νὰ καταλάβωμεν ὅτι ἔλανθάνοντο. Ὅσον δὲ διὰ τὴν λατινικὴν διάλεκτον ὅπῃ ὡς νεωτέρα δὲν ἠμπορεῖσε νὰ εἶναι πλέον εὐμορφη ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν, αὐτὴ ἀπέθανε πλέον μὲ τὸν καλόντης θάνατον. πῶς; τῆ ἀπεκρίθηκα, ἢ ἀπλῆ διάλεκτός σας εὐδοκίμησε κατὰ πάντα; καὶ ἐκάματε μεταφράσεις; ναὶ βέβαια, μὲ εἶπεν, ἐκάμαμεν μεταφράσεις τὸσον τελείας, τὸσον εὐφραδεῖς, ὅπῃ δὲν ἔχομεν πλέον χρεῖαν νὰ ἀνατρέχωμεν εἰς τὰς πρώτας τῆς πηγᾶς.

Μετέπειτα ἐσύνθεσαν τόσα εὐμορφα συγγράμματα εἰς

αὐτὴν τὴν καθομιλημένην μας γλῶσσαν, ὅπῃ ἡμαυρώσαν ἐκεῖ-
να τῶν Παλαιῶν. τὰ νεάτης ποιήματα εἶναι ἀσυγκρίτως πλεόν
καλλήτερα, πλεόν ἐπωφελῆ, πλεόν ἀναφορητικὰ πρὸς τὰ ἡθη-
μας, πρὸς τὰς προκοπὰς τῶν Φυσικῶν, καὶ πολιτικῶν μας
γνώσεων, ἢ πρὸς τὴν ἡθικὴν διδασκαλίαν μας, ὡσεὶ ὅπῃ αὐ-
τὰ μᾶς τὴν παρασαίνουσιν εὐληπτον πρὸ ὀφθαλμῶν μας. αἱ
δύο παλαιαὶ γλῶσαι λοιπὸν, περὶ ὧν ἤδη ὠμιλήσαμεν, δὲν
εἶναι πλεόν εἰς χεῖρισιν, παρὰ ἀπὸ μερικῆς σοφῆς μας.

Ἠκολούθησε νὰ μὲ λέγῃ ὅτι μέσα εἰς αὐτὸ τὸ σχολεῖον
εἶναι τέσσαρες κλάσαις διαφορητικαῖς, ὅπῃ διδάσκον τὰ Ἰτα-
λικά, τὰ Ἀγγλικά, τὰ Νέμιζικα, καὶ τὰ Ἰσπανικά, πλε-
τισμένοι ἡμεῖς λέγει ἀπὸ τῆς θησαυρῆς αὐτῶν τῶν ζώντων
διαλέκτων, δὲν ζηλεύομεν τελείως τὰς παλαιάς,

Ἡ μωρία καὶ ὁ παιδαγωγισμὸς εἶναι ἐξωρισμένα ἀπὸ αὐ-
τὸ τὸ σχολεῖον μας, καὶ οἱ ἕτεροι ἐπροσκαλέσθησαν διὰ νὰ
μᾶς εὐκολύνουν τὴν προφορὰν τῶν ἰδιωτῶν διαλέκτων, ὅπου
αὐτοὶ διδάσκουσιν. Εἰς αὐτὰς μεταφράζομεν τῆς καλλήτερες
συγγραφεῖς, ἢ ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀμοιβαίαν ἀνταπόκρισιν τῶν
γενῶν ἀνεύθῃ ἓνα σύστημα φώτων. Μία ἄλλη ὠφέλεια συνη-
κολούθησε· δηλονότι ἡ συμπραγματεία, καὶ σαφήνεια τῶν
νοημάτων ἐκτείνεται περισσότερο, ἢ τὸ ἐθνικὸν μῖσος σβύ-
νεται ἀνεπαιδιότητος. Οἱ λαοὶ ἐγνώρισαν ὅτι τὰ ξεχωριστὰ ἔθη
τῶν γενῶν δὲν ἐκατεδάφιζαν τὴν παγκόσμιον δύναμιν τῆ
λογικῆς, ὅπῃ ὀμιλεῖ ἀπὸ τὸ ἓνα ἄκρον, εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον τῆ
κόσμου, ἢ ὅτι ἐνοῶσαν σχεδὸν τὰ ἴδια νοήματα ἐπάνω εἰς
τὰ αὐτὰ ὑποκείμενα ὅπῃ ἀναπταν πρότερον τόσαις σκληραῖς
λογομαχίαις.

Πρὸ πάντων ὅμως ἐπιμελέμεθα εἰς τὸ νὰ διδάξωμεν με-
θοδικῶς τῆς παιδᾶς μας τὴν διάλεκτον τῆ γενῆς. μὲ αὐτὴν
καλλιεργῶμεν τὸ πνεῦματός, καὶ εἰς αὐτὴν τὰ γυμνάζομεν
ἀκόμι ὄντα νήπια μὲ τὴν Ἀλγεβεραν. αὐτὴ ἡ τέχνη εἶναι ἀπλή,
ἢ μιᾶς γεννικῆς ὠφελείας. Οἱ ἀλγεβεραῖκοι χαρακτῆρες δὲν
ἀπεργεῖν πλεόν ἀναμεταξὺ εἰς ἡμᾶς διὰ μαγικὰ σημεῖα ἐπι-

σήμης ἀξιαγάσθ. ἐπειδὴ ἡ ἐπαρρησία αὐτῆ ἢ ἐπισημη συνηθίζει τὰ πνεύματα εἰς τὸ νὰ βλέπῃν τὰ πράγματα οἱ ἄνθρωποι, καθὼς εἶναι, καὶ ὅτι αὐτὴ ἢ ἀλήθεια εἶναι πολύτιμος διὰ ὅλας τὰς τέχνας.

Πρότερον ἐδίδασκον τὰς παῖδας μίαν ἀπειρίαν πραγμάτων ὅπῃ δὲν ἐχρησίμευαν ποσῶς εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τῆ βίβ. ἡμεῖς ἐκλέξαμεν μόνον ἐκεῖνο ὅπῃ ἠμποροῦσε νὰ τὰς δώσῃ ἰδέας ἀληθείας, ἢ σοχαστικὰς, ἀντι διὰ νὰ τὰς διδάξωμεν δύο γλώσσας ἀποθαμμένας, εἰς τὰς ὁποίας ἐφαίνετο ὅτι περιεκλείετο ὅλη ἢ ὁδὸς τῶν ἐπιστημῶν, χωρὶς νὰ τὰς δώσῃν νὰ καταλάβῃν τὴν ἐλαχίστην ἰδέαν τῆς ἀνθρωπότητος μὲ τὴν ὁποίαν αὐτοὶ ἔπρεπε νὰ συζήσῃν. Ὁθεν εὐχαρισημένοι νὰ τὰς διδάξωμεν τὴν διάλεκτον τῆ γένεος μας, εἰς αὐτὴν τὰς κάμνομεν νὰ ἐνασχολῶνται, ἢ τὰς ὑπαγορεύομεν τὸ νὰ τὴν φέρουν ἢ εἰς περισσοτέραν καθαρότητα, κατὰ τὴν ἀγχινοῖάν τους. ὡσάν ὅπῃ δὲν θέλομεν γραμματικὰς σκοτικὰς ἀλλὰ εὐγλώττας. τὸ ὕφος εἶναι ὁ ἄνθρωπος, ἢ ἡ ἀνδρεία ψυχὴ πρέπει νὰ ἔχῃ ἓνα ἰδίωμα ἴδιον εἰς αὐτὴν, ἢ διαφορητικὸν ἀπὸ ἐκεῖνο τῶν λεξιδίων, ὅπῃ εἶναι τὸ μόνον καταφύγιον ἐκείνων τῶν ἀδυνατῶν πνευμάτων, ὅπῃ δὲν ἔχῃ, παρὰ ἓνα ἄθλιον μνημονικόν.

Τὰς διδάσκομεν ἔπειτα τὴν ἰσορίαν, ὅχι ἐκείνην ὅπῃ εἶναι γεμάτη ἀπὸ ψεύδη, ἀλλ' ἐκείνην ὅπῃ ἐξηρηλώθη ἀπὸ συγγραφεὺς σοφῆς, καὶ βαθυπώγωνας. Τὴν Λογικὴν πλεονεββαίαν σαφεῶς, καὶ εὐτακτον, καὶ μὲ ἰδέας πλεονεββεῖας. τὴν Φυσικὴν ὅπῃ εἶναι ἢ κλεῖς τῆς φύσεως, ἢ ζωσα καὶ ψηλαφητὴ ἐπισήμη, ἢ διδάσκουσα τὸν ἄνθρωπον, νὰ γνωρίζῃ αἰδητῶς τὴν σοφίαν, καὶ πρόνοιαν τῆ Δημιουργῆ Θεῶ, εὐγάζωντάς του ἀπὸ τόσας προλήψεις, ἢ ἐκλέγουσα ἓνα φῶς καθαρῶτατον ἐπάνω εἰς ὅλα τὰ φυσικὰ πράγματα, ὡς καὶ εἰς ἐκεῖνα ὅπῃ τὰ ἐσοχάζοντο πρότερον οἱ ἄνθρωποι διὰ φαντάσματα, διὰ δαιμονικά, διὰ μαγίας. τὰς διδάσκομεν τὰ μαθηματικὰ διὰ νὰ εὐρίσκουσιν ὠφελείας, ἢ νὰ ἀνακαλύπτουσιν ἀληθείας ἐν τῷ Οὐρανῷ ἢ ἐν τῇ Γῆ, μὲ τὴν Ἀστρονομίαν, μὲ τὴν Γεωμετρίαν, μὲ τὴν Μηχανικὴν.

Καὶ τέλος πάντων τὴν Ἡθικὴν, διὰ τῆς ὁποίας μανθάνει
 τινὰς ὅλα τὰ καθήκοντα τῆς ἀνθρωπότητος. τῆς διδάσκομεν
 καὶ τὴν Ποιητικὴν, ὅμως ὄχι ἐκείνην ὅπως διηγείται μύθους, ὅπως
 παρασαίνει Σατύρους, Τραγελάφους, Χίμερας, Ἴπποκενταύρους,
 Κύκλωπας, καὶ ἄλλα ἐκτρώματα τῆς Φύσεως, ἀλλ' ἐκείνην
 ὅπως διηγείται τὰ πράγματα καθὼς εἶναι, καὶ ὅπως κηρύττει
 ὡς μία ἀληθὴς σάλπιγξ ὅλα τὰ ἀξιολόγητα πράγματα ὅπως
 ἐσυνέβησαν εἰς ὅλην τὴν ἑκτασὶν τῶν προγενεσέρων αἰώνων,
 ἔχουσα διὰ ὑλητικῆς ἐκείνης τὰς Ἡρώας, εἰς τὰς ὁποίας ἐφάνη
 πάντοτε ἡ ἀρετὴ, καὶ ἡ Φιλανθρωπία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ.

Ἐγὼ ἤμουν τόσον εὐχαρισημένος ἀπὸ τὸν ὁδηγόν μου, ὅπως
 δὲν ἤμπορῶσα νὰ χορτάσω τὴν γλυκύτητα τῶν λόγων τῶν.
 Ἐκτύπησεν ἡ ὥρα τῆς γεύματος, καὶ ἐπροσκάλεσα ἐκείνον
 τὸν σοφὸν ἄνθρωπον νὰ τὸν φιλεύσω.

Ἀλησμόνησα ὅτι ἐγὼ πρὸ πολλῶν ἤμην ἀποθαμμένος, ὅτι
 δὲν εἶχα πλέον μήτε συγγενεῖαν, μήτε οἰκειακοὺς, μήτε δέ-
 λους, μήτε ἄλλο τίποτες.

Μόλις εἰς τὸν δρόμον τὸ ἐνθυμήθηκα, καὶ ἐσοχάθηκα νὰ
 τὸν φιλεύσω τὰλαχισον μέσα εἰς ἓνα τρακτῆρι (α). ὅμως τὸ
 ὄφελος. εἰς κάθε βῆμα ἔχανα τὸν γεωγραφικόν μου πί-
 νακα. ἀπέρασα πολλάς γεράταις, χωρὶς νὰ συναπαντήσω κά-
 νένα σημάδι ἀπὸ ἐκεῖνα ὅπως ἔχην ἐμπροσθὰ εἰς ταῖς πόρταις
 τῶν καπηλείων.

Τι ἔγιναν; ἔλεγα, οἱ τόσοι τρακτῆριδες, οἱ τόσοι λοσα-
 ρείριδες, οἱ τόσοι κρασοπῆλοι; ὅπως ἐνωμένοι, καὶ διηρημένοι
 πάντοτε εἰς τὸ ἴδιον ἐπάγγελμα ἦτον πάντοτε εἰς τὰς κη-
 ρσεις, καὶ ἐγέμιζαν ποτὲ κατὰ αὐτὴν τὴν Μεγαλόπολιν. πρω-
 τήτερα ἐσυναπαντήσε τινὰς δύο ἀπὸ αὐτὰς εἰς κάθε ἓνα
 εὐαροδόμι.

(α) Ἦθουν, ξενοδοχεῖον.

Αὐτὸ ἦτον ἀκόμι μία ἀπὸ τὰς καταχερήσεις, μὲ εἶπεν ἐκεῖνος ὁ σοφὸς Ἄνθρωπος, ὅπῃ ὁ αἰῶνας σας ἄφησε νὰ ἐνεργῆται. τότε ὑπέφεραν οἱ ἄνθρωποι κοντὰ εἰς τόσας ἄλλας ἀσελγείας ὅπῃ ἐκεῖ ἐγίνοντο, ἢ μίαν θανατηφόρον κιβδηλότητα ἐκείνων τῶν ποτῶν, ὅπῃ ἐθανάτωνε τὲς πολίτας ὑγιεῖς. οἱ πτωχοὶ, διὰ νὰ εἰπῶ τὰ τρία μέρη τῆς πόλεως, ὅπῃ δὲν ἠμπορέσαν νὰ φέρνῃ μὲ μεγάλα ἔξοδα κρασία φυσικὰ, ἐλκόμενοι ἀπὸ τὴν δίψαν, ἢ ἀπὸ τὴν ἀνάγκην, διὰ νὰ ἀνακαλέσουν τὰς καταδεδαμασμένας ὑπὸ τῶν κόπων δυνάμεις των, εὗρισκαν ὑσερα ἀπὸ τὲς κόπης των ἕνα θάνατον βραδὺν εἰς αὐτὸ τὸ μισητὸν πόμα, τῷ ὁποίῳ ἡ καθημερινὴ χρεῖσις ἐσκέπασε τὴν προδοσίαν. ἡ Κρασία των ἀδυνατῆσε, καὶ τὰ ἐντόδιάτεις ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐξηραίνοντο, ἕως ὅπῃ ἐφθάνεν ὁ θάνατος νὰ τὲς τελειώσῃ. ὅμως εἰς τὸν αἰῶνα μας δὲν εἶναι πλέον τοιαῦται καταχερήσεις. ἔλαβε τὴν πρόνοιαν ἡ διοίκησις νὰ ἐμποδίσῃ ἕνα τοῖετον κακὸν θανατηφόρον. καὶ οἱ φαρμακοπῶλοι ἔλειψαν ἀπὸ αὐτὴν τὴν πόλιν μας. τῶρα τὰ κρασία ἐρχονται εἰς τὸ κοινὸν παζάρι καθαρὰ ἢ ἀκίβδηλα ὅτι λογιῆς τὰ ἔκαμεν ἡ φύσις. ἢ ὁ λαὸς τῆς πόλεως πλέσιοι ἢ πένητες πίνουν τὴν σήμερον κρασί ἢ ὑγιεινότερον, ἢ φθινώτερον.

Ἀκόμι ἔλαβε τὴν πρόνοιαν ἡ διοίκησις μας ἢ διὰ ὅλα τὰ φαγώσιμα νὰ εἶναι ἄφθονα, ἢ φθινὰ διὰ τὸν κοινὸν λαὸν μας. οἱ Γεωργοὶ μας ἡσυχοὶ ὑπὸ τὴν καλὴν διοίκησιν ἢ εὐνομίαν τῷ μοναρχῆ μας, ἀβλεύει ἀκόπως τὰς ἀγέρας τες, αἱ ὁποῖαι δίδουσι πολλαπλασίονα τὸν καρπόντες, ἢ οἱ πραγματευταίμας δὲν ἔχουσι τὴν ἄδειαν νὰ τὰ πωλῶσι παρὰ τὴν διωρισμένην τιμὴν τῆς διοικήσεως, μήτε νὰ εὐγάλουν αὐτὰ τὰ εἰσοδήματα ἔξω ἀπὸ τὴν ἐπικρατείαν μας, εἰμὴ μόνον ὅταν σοχαζώμεθα ὅτι περισσεύει εἰς ἡμᾶς.

Κατὰ ἄλλον τρόπον ἡ διοίκησις μας ἐφρόντισε διὰ τὴν εὐτυχίαν τῶν σπαρτῶν, ποτίζοντας μὲ αὐλάκας ὅπῃ ἐκατασκεύασαν, ὅλας τὰς ἀγέρας μας, αἱ ὁποῖαι ποτὲ δὲν δυσυχῆν, μήτε εἰς τὸν καιρὸν τῆς ξηρασίας. Ὅμως τὸ περισσότερον ὅπῃ

προξενεῖ τὴν εὐτυχίαν, εἶναι ὅπῃ οἱ ἄρχοντες μας ἐγκαρδιώ-
 νουσι μὲ τὰς εὐεργεσίας τῆς τὴν Γεωργίαν. ἢ πολλαῖς Φοραῖς
 αὐτοὶ οἱ ἴδιοι ἐπισκέπτονται τὴν καλλιέργειαν τῶν ἀγρῶν τῆς.
 ὥστε ἠθέλεν εἰπῆ τινὰς ὅτι ἡ Γεωργία ἀναμεταξὺ εἰς ἡμᾶς
 εἶναι τὸ κοινὸν ἐπάγγελμα ὅλων τῶ γένους.

Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον οἱ κάμποι μας εὐκαρπῆντες ἀντηχῶ-
 σιν ἀπὸ ὧδᾶς χαρᾶς. κάθε Πατῆς μιᾶς οἰκίας δίδει πρῶτος
 τὸ παράδειγμα εἰς τῆς οἰκιακῆς τῆς, ἢ ἡ σποδὴ τῆς ἐργασίας
 φαίνεται ἐλαφρὰ, ἥτις ἀφ' ἧς τελευτῶσῃ, ἀρχεται πάλιν ἡ
 χαρὰ. Διασῆματα ἀναπαύσεως κατασαίνουσι τὸν ζῆλον τῆς
 ἐργασίας πλέον ἐνεργητικόν. ἢ βλέπει τινὰς μετὰ τὰς ἐργα-
 σίας καὶ χωρὸς Γεωργικῆς.

"Ἄλλην Φορὰν ἐπήγαιναν οἱ ἄνθρωποι ζητῶντες τὰς ἡδο-
 νὰς εἰς τὰς πόλεις. τὴν σήμερον πηγαίνουσι νὰ τὰς εὗρουσι
 εἰς τὰ χωρία. Ἐκεῖ δὲν βλέπει τινὰς, παρὰ πρόσωπα χα-
 ρῆμενα. ἡ Φιλοποινία δὲν ἔχει πλέον ἐκείνην τὴν μελαγχολι-
 κὴν θεωρίαν. μία γλυκεῖα ἀμίλλα παραινεῖ τῆς πάντας εἰς
 τὸ χρέος τῆς, ἢ τὸ πᾶν γίνεται εὐκόλον, ἡσυχον, καὶ μά-
 λις εὐάρεσον.

Κοιτάξετε, μὲ εἶπεν, αὐτὴν τὴν ἀγορὰν ἀφ' ὅπως προνε-
 νομένην ἀπὸ ὅλων τῆς καρπῆς τῆς γῆς, ἀπὸ κρέατα, ἀπὸ
 ὀψάρια, ἀπὸ πηλῖα, ἀπὸ παρῖνα, ἢ ἀπὸ ὅλα τὰ προϊόντα.
 τοιαύτη εἶναι ἡ εὐτυχία τῶ λαῶ, ὅπῃ οἱ πλείσιοί μας μετα-
 χειρίζονται τὰ πλῆθη τῆς εἰς τὸ νὰ ἐνδυναμώσων τὴν Γεωργίαν,
 εἰς τὸ νὰ κάμνουν νέα περᾶματα, ἢ ἐπωφελῆ, εἰς τὸ νὰ φέ-
 ρουσι εἰς ἕνα ἄκρον βαθμὸν τὰς ἐπισήμας, ἢ τὰς τέχνας.
 αὐτοὶ ἀνεγείρουσι κτήρια μεγαλοπρεπῆ εἰς κατοικίαν τῶν με-
 σῶν, τῶν πενήτων, τῶν ἀδενῶν, τῶν ξένων. τὰ ὅποια ἀπα-
 θανατίζουσι τὸ ὄνομά τῆς περισσότερον ἀπὸ τὰς Πυραμίδας,
 ἀπὸ τὰ Μαυσολεῖα, ἀπὸ τῆς Κολοσσῆς. ἢ ὅλος ὁ λαὸς ἀντι-
 διὰ νὰ φθουήσῃ εἰς τὰ πλῆθη τῆς, χαίρεται μάλις ἢ μακα-
 ρίζει τὰς εὐλογημένας χειρᾶς τῆς, ὅπῃ κύριοι αὐτῶν τῶν ἀγα-
 θῶν ὅπῃ τῆς ἔδωσεν ἡ Πρόνοια, τὰ ἐμεταχειρίσθησαν Φρονίμως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ΄.

Τοιαῦτα μὲ ἔλεγεν ἐκεῖνος ὁ καλὸς ὀδηγός μου, ὅταν ἐγὼ δὲν εἶχα τόπον πλέον νὰ γευματίσω, ἢ ὅταν ἀπεράσαμεν συνομιλῶντες ἔμπροσθεν ἑνὸς μεγάλου οἴκου, θέλετε, μὲ εἶπε, νὰ γευματίσετε; ὀρίσετε μέσα εἰς αὐτὴν τὴν καλὴν κατοικίαν, ἐδῶ κάθεται ἕνας κοινωφελὴς ἀγαθὸς πλῆσιος ὅπῃ ἔχει πάντοτε τρεῖς τραπέζας ἡτοιμασμένας, μίαν διὰ λόγου τῆ με τὰς οἰκιακούστας, τὴν ἄλλην διὰ τὰς ξένους, καὶ τὴν ἄλλην διὰ τὰς πολίτας τὰς ἐνδεεῖς. ἐδῶ εἰς τὴν πόλιν μας εἶναι ἢ ἄλλαις πολλαῖς τέτοιαις, ὅπῃ δὲν σολίζονται ἀπὸ παρασιτῆς, ἀλλ' ἀπὸ ἀνδρώπικου σοφῆς, ἐναρτέας, ξένους, ἐνδεεῖς, ἢ πένητας. Οὕτω συνομιλοῦντες λοιπὸν ἀπεράσαμεν μίαν μεγάλην αὐλὴν, ἢ ἐμβήκαμεν μέσα εἰς μίαν σάλαν κατ' ὑπερβολὴν ἐκτεταμμένην. ἐκεῖ ἦτον μία τραπέζα ἐξαπλωμένη κατὰ τὸ μᾶκρος ὅλος τῆς σάλας διὰ τὰς ξένους. μᾶς ἐδεξιῶθησαν εὐθὺς οἱ παρασεκόμενοι καὶ οἱ συγκεκλημένοι μὲ μεγάλην τῆς χαρὰν, ἢ ἐτίμησαν τὰ γεγρατεῖα μου μὲ μίαν κατ' ἐξέχουσαν. εὐθὺς μᾶς ἀπλοχαίρισαν μὲ μίαν σῆππαν, ὕπερον ὄσπρια, ὀλίγα φαγητὰ κρεατινὰ, καὶ πωρικὰ, ὅλα μὲ ἀπλότητα κατασκευασμένα. ἰδὲ τί ἀξιόλογον πρᾶγμα! ἔλεγα ἐγὼ εἰς τὸν ἑαυτόν μου. τί ἄλλην καλλητέραν χεῖσιν ἤθελε κάμῃ τινὰς τῶν πολλῶν ὑπαρχόντων τῆ; ἔξω ἀπὸ τὸ νὰ θρέψῃ ἐκεῖνος ὅπῃ πινοῦν.

Τὸ πᾶν ἀπέρασε μὲ καλὴν εὐταξίαν, μία συναναστροφὴ τιμία ἢ ζωηρὰ παρεῖχε νέας χάριτας εἰς αὐτὴν τὴν κοινὴν τραπέζαν. Ὁ οἰκοδεσπότης μᾶς ἐπισκέψατο αὐτοπροσώπως, δίδοντας τὰς ἐρμηνείας τῆ εἰς τὰς ὑπηρετίας μὲ ἕνα τρόπον εὐγενῆ καὶ καταδεκτικόν.

Αὐτὸς ἐπλησίασεν ἔπειτα εἰς ἐμὲ χαμογελῶντας, ἢ μὲ ἠρώτησε νέα τῆ αἰῶνος μου, παρακινῶντας με νὰ τὰ εἰπῶ εὐλκρινῶς. ἄχ! τῆ ἀποκρίθηκα. οἱ πρῶτοι προπάτορές σας δὲν ἦτον τόσο γενναῖοι, κατὰ τὸ εἶδε ἐσεῖς. ἐκεῖνοι ἀπερνεῖσαν

τὰς ἡμέρας τῆς εἰς τὰ θέατρα, εἰς τὰ παιγνίδια, εἰς τὸ κυ-
νῆγι. καὶ ἐξώδευαν ὑπέμετρα ἄπρα διὰ τὰ σκυλία, διὰ τὰ
ἄλογα, διὰ τὰς ἀμάξιας τῆς, διὰ τὸς δῆλους, διὰ τῆς σο-
λισμῆς τῆς, διὰ τῆς κόλακας τῆς. κτλ.

Ἄν ἐσκότωναν τῆς λαγῆς, ἢ τὰ ζαρκάδια εἰς τὸ κυνῆγι,
τὰ ἐσκότωναν διὰ τὰ κάμνεν χάρι, καὶ ὄχι διὰ τὰ τὰ Φά-
γην, ἐπεὶ αὐτοὶ ποτὲ δὲν ἐπινῶσαν. Ἀπὸ ἑνα πλήθος
ἀπειρῶν φαγητῶν, μὲ τὰ ὅποια κατεβάρηναν τὰς τραπέζιας
τῆς, μόλις ἐτρωγαν ἕνα δράμι. τὰ ἄλλα τὰ ἐτρωγαν οἱ κό-
λακες, οἱ δῆλοι, καὶ οἱ κύνες τῆς. τοιαύτη ἦτον ὅλη ἡ δια-
γωγὴ τῆς, καὶ ποτὲ δὲν ἐσήκωσαν τὰ ὄμματά τῆς πρὸς κα-
νένα πρᾶγμα ὑψηλότερον, ἐνδοξότερον, ἄξιον τῆς ἀρετῆς, ἢ
τῆς φιλανθρωπίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

Μετὰ τὸ γεῦμα μὲ ἐσυντρόφεισαν μερικοὶ ἀπὸ τῆς νέης
Φίλκς μὲ ὁμῶς μὲ τὸν ὁδηγόν μὲ, διὰ τὰ περιδιαβάσωμεν εἰς
τὴν πόλιν. ἐκεῖ ὅπῃ ἐπεριπατήσαμεν ἴδα ἕναν Νέον περικυ-
κλωμένον ἀπὸ ἕνα πλήθος ἀνθρώπων, ποῖος εἶναι αὐτὸς ὁ
Νέος; ἠρώτησα τὸν ὁδηγόν μὲ, τῷ ὅποιον τὸ πρόσωπον εἶναι
τόσον λαμπρόν; εἰς τῷ ὅποιον τὸ κίνημα φαίνεται ζωγραφι-
σμένη ὅλη ἡ χαρὰ; τί εὐτυχία μεγάλη τῷ ἠκολούθησε; πό-
θεν ἐρχεται τόσον περιχαρῆς;

Αὐτὸς εἶναι, μὲ εἶπεν, ἕνας Νέος ὅπῃ ἐμυσαγωγῆθη σή-
μερον ὅλα τὰ μεγαλῆα τῷ Θεῷ. ἡμεῖς ἔχομεν κάποιον και-
ρὸν διωρισμένον τῆς ἡλικίας τῶν Νέων μας; εἰς τὸ τὰ τῷ ἀνα-
καλύψωμεν ὅλα τὰ θαύματα τῆς φύσεως, καὶ τὰ τὸν κά-
μωμεν τὰ θαυμάσιον τὴν παντοδυναμίαν τῷ Κτίστῃ. Ὄταν τὸν
παρατηρήσωμεν ὅτι ζητῆ τῆς ἐρημικῆς τόπης, διὰ τὰ συλ-
λογίζεται ἐκεῖ ἀταράχως, ὅταν τὸν σοχαδῶμεν ὅτι ἔχει
τῆς ὀφθαλμῆς τῆς κατανεωγμένους, ἢ προσηλωμένους πρὸς
τὸν θρανόν, θεωρῶντας μὲ βαθεῖαν περιεργίαν τὴν καλλο-

νήντε, τὴν πληθὺν τῶν χρυσαυγῶν ἀσέρωντε, καὶ τὰ γα-
λάξια αὐτῆ παραπετάσματα, Φαινόμενα εἰς αὐτὸν ὅτι εἶναι
ἔτοιμα νὰ ἀνοίξωσι διὰ νὰ τὸν δεχθῶσι, τότε πλέον δὲν πρέπει νὰ
χάσωμεν καιρὸν. αὐτὸ εἶναι ἕνα σημεῖον ὅτι τὸ λογικόντε ἔφθα-
σεν εἰς ὅλην τὴν ὠριμότητά τε, διὰ νὰ δεχθῆ τὰς ἀναλή-
ψεις ὅλων τῶν θαυμασίων ὅπῃ ὁ Δημιουργὸς ἐδημιούργησεν εἰς
αὐτὸν τὸν περιπαλλῆ διάκοσμόν τε.

Ἐκλέγομεν ἕπετα μίαν νύκτα, ὅπῃ μὲ ἕνα αἴθειον ἢ γα-
ληνὸν ἕρανον, τὸ πληθος τῶν ἀσέρων ἀσράπτει, μὲ ὅλην
τὴν λαμπρότητα τε. συντροφευμένος ἀπὸ τῆς συγγενείας τε,
ἀπὸ τῆς φίλης τε, ἢ ἀπὸ τῆς σοφίας μας, ὁδηγεῖται ἐπά-
νω εἰς τὸν Πύργον τὸν ἀστρονομικόν μας, ἢ εἰδύς τῆ βάζο-
μεν ἕνα μέγα τηλεσκόπιον εἰς τὰ ὄμματα, ἢ κάμνομεν νὰ
κατέβην ἔμπροσθέντε ὅλοι οἱ Πλανῆται, ὁ Κρόνος, ὁ Ζεὺς,
ὁ Ἄρης, ὁ Ἔρμης, ἡ Ἀφροδίτη, ὅλα ἐκεῖνα τὰ ὑπερμεγε-
θὴ κυματιζόμενα μέσα εἰς τὸ ἄπειρον διάστημα τοῦ Οὐρανοῦ,
μὲ ἕνα σχῆμα διαφορετικόν, ἀπὸ ὅτι τὰ βλέπουν οἱ ἄλλοι
ἄνθρωποι μὲ γυμνὰ ὀμμάτια, ἢ τῆ ἀνοίγομεν, διὰ νὰ ἐ-
πῶ ἕτω, τὴν ἄβυσσον τῆ ἀπειρίας. ὅλα τὰ ἄλλα μυριάρισμα
Φωταυγῆ ἄστρα ἔρχονται νὰ παρῆρσιασθῶν εἰς πληθος εἰς τὰ
βλέμματά τε τὰ ἐκστατικά. ἢ ὅλος ὁ Γαλαξίας τῆ παρα-
σάινεται μία ἄπειρος ἕκτασις ἀπὸ πληθὺν ἀσέρων, κινεμέ-
νων μὲ μεγάλην ἀρμονίαν ἢ ὠραιότητα. τότε ἕνας ἀπὸ τῆς
πλέον σεβασίμης σοφίας μας τῆ λέγει μὲ μίαν μεγαλοπρε-
πῆ καὶ σοβαρὰν Φωνήν, „ὦ Νέε, ἰδὲ ὁ Δημιουργὸς τῆς κτί-
„σεως ὅπῃ ἀνακαλύπτεται εἰς ἕσένα ἀνάμεσα εἰς τὰ ποιήμα-
„τά τε. προσκύνησε τὸν Δημιουργὸν αὐτῆ τῆ κόσμῃ, τῆ ὁποῖα
„ἢ παντοδυναμία ὑπερβαίνει τὴν θεωρίαν ἢ τὸν λόγον, ἢ
„τὴν ἔννοιαν τῶν ἀνθρώπων, λάτρευσον αὐτὸν τὸν Δημιου-
„ργόν, τῆ ὁποῖα ἢ ἀπασράπττσα ὠραιότης, ἢ ἢ Μεγαλειότης
„εἶναι ζωγραφισμένη ἐπάνω εἰς τὸ μέτωπον τῶν ἀσέρων,
„ὅπῃ ὑποτάσσονται εἰς τῆς νόμους τε. παρατήρησαι τὰ μεγα-
„λλῆα τῆς δεξιᾶς τε, καὶ μάθε μὲ πόσῃ μεγαλοπρέπειαν
„θέλουν ὑψώσῃ τὰς καρδιάς τε πρὸς αὐτόν. μὴν ἀλησμονή-
„σης τελείως ὅτι ἀναμεταξὺ εἰς αὐτὰ τὰ θαυμασὰ δημιουρ-

„γῆματα τῷ Θεῷ, ὁ ἄνθρωπος ὅπως ἔλαβε τὴν χάριν νὰ
 „τὰ θεωρῇ καὶ νὰ τὰ καταλαμβάνῃ, ἔχει τὴν πρώτην τά-
 „ξιν, καὶ ὡς υἱὸς Θεοῦ πρέπει νὰ τιμῆσῃ αὐτὸν τὸν σεβασμὸν
 „τίτλου ὅπως ἔλαβε.“

Τότε ἡ σκηνὴ μεταβάλλεται. τῷ φέρουν ἕνα μικροσκοπίον,
 καὶ τῷ ἀνακαλύπτει μίαν ἄλλην νέαν κτίσιν πλέον θαυμασίαν
 ἀπὸ τὴν πρώτην.

Ἐκεῖνα τὰ λεπτότατα ἄτομα ζῶντα, τὰ ὅποια κινῶνται
 μὲ ὅλην τὴν ἀκατάληπτον σμικρότητάς τες, καὶ ὅπως εἶναι ἐσο-
 λισμένα μὲ τὸν ἴδιον ὁργανισμὸν ὅπως ἀνήκει εἰς τὰς Κολοσσὰς
 τῆς γῆς, τῷ προσφέρουσιν ἕνα νέον σέβας εἰς τὴν ἄπειρον
 δύναμιν τῷ Ὑψίστῳ.

Ὁ σοφὸς ἐκεῖνος Μυσαγωγὸς τὴν ἐπαναλαμβάνει πάλιν μὲ
 τὸν ἴδιον τόνον. „ὄντα ἀδελφὴ ὅπως εἰμεθα, δεμένα εἰς τὸ με-
 „ταξὺ δύο ἀπειρῶν. κατατεθλιμμένοι ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη ὑπὸ
 „κάτω εἰς τὸ βάρος τῆς θείας μεγαλειότητος, ἄς λατρεύ-
 „σωμεν μὲ σιωπὴν τὴν ἰδίαν χεῖρα ὅπως ἐφώτισε τόσα ἀπειρα
 „ἄσπρα, ὅπως ἐνετύπωσε ζωὴν, καὶ αἰδήσιν εἰς ἄτομα λεπτό-
 „τατα καὶ ἀόρατα. Ἐπεὶ ἀναμφιβόλως, ἐκείνη ἡ δεξιὰ
 „ὅπως ἐσύνδεσε τὰς πλέον μεγαλητέρας Κολοσσὰς τῆς γῆς,
 „ἐκατασκεύασε καὶ τὴν τεχνικωτάτην κατασκευὴν τῆς καρ-
 „δίας, τῶν νεύρων, τῶν ἰνῶν τῶν ἀρτηριῶν, καὶ τῶν αἰδή-
 „σεων καὶ τέτων τῶν λεπτοτάτων ζωῶν. καὶ τὸ ὄξειδε-
 „κέσατον ὄμμα ἐκεῖνος τῷ Δημιουργῷ ὅπως ἀναγινώσκει τὰς κι-
 „νήσεις καὶ εἶδος αὐτῶν τῶν ἀοράτων ἀτόμων, θέλει ἀναγνώ-
 „σει βέβαια χωρὶς κόπον καὶ ὅσα ἔχομεν κενερωμένα ἀνάμε-
 „σα εἰς τὰ λεπτότατα φύλλα τῆς καρδίας μας. ποῖα βεβή,
 „καὶ διανόημα τῶν ταλαιπώρων ἀνθρώπων ἠμπορεῖ νὰ ἀπο-
 „κρυβῇ ἀπὸ τὰ μοναρχικὰ βλέμματα αὐτῶν τῷ Δημιουργῷ;
 „εἰς τὸν ὅποιον καθὼς φαίνεται ὅλος ὁ Γαλαξίας, ἔτω φαί-
 „νεται καὶ ἡ καρδιά ἐνός μύμηκος. ἄς ἀναδείξωμεν λοιπὸν
 „ὅλας τὰς σοχασμὰς μας ἀξίως ἐκεῖνος τῷ ἀοράτῳ Θεῷ ὅπως
 „τὰς βλέπει, καὶ ὅπως τὰς παρατηρεῖ. πόσαις φραγαῖς ἡ καρ-

„διάμας αἰδανομένη ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τὰ μεγαλείατε,
 „ἤμπορεῖ νὰ πετάξῃ πρὸς αὐτὸν, καὶ νὰ περιοχρωθῇ ἀνά-
 „μεσα εἰς τὰς κόλπας τε! ἀλλοίμονον! ὅλος ὁ καιρὸς τῆς
 „ζωῆς μας δὲν ἤμπορεῖ καλλήτερά νὰ διατεθῇ, παρὰ νὰ τῆ
 „ἀνεγείρῃ εἰς τὸ βᾶθος τῆς καρδίας μας ἓνα ἑναρμόνιον μέ-
 „λος ἐπαίνων, ἀγαθῶν πράξεων, ἢ εὐχαριστιῶν.“

Ὁ νέος μας λοιπὸν, ὅλος ἐκστατικὸς, συγκεινημένος καὶ
 κατανευγμένος, διαφυλάττει τὴν διπλὴν ταύτην ἐντύπωσιν
 ὅπῃ ἔλαβεν εἰς τὸ εὖρος τῆς καρδίας τε· κλαίει ἀπὸ τὴν
 χαράν τε, ἢ δὲν ἤμπορεῖ νὰ χορτάσῃ τὴν φλογεράν τε ἔφε-
 σιν. εἰς κάθε βῆμα ὅπῃ κάμνει ἀνάμεσα εἰς αὐτὰς τὰς δύο
 κτίσεις κατακαίεται ἀπὸ τὸν πόθον. τὰ λόγια τε δὲν εἶναι
 ἄλλο πλέον, παρὰ μία μακρὰ ψαλμῶδια θαύματος. ἡ καρ-
 διά τε κτητᾶ ἀπὸ ἑκαστῶν ἢ σέβας, ἢ μὲ ἀκραν δραστηριό-
 τητα καὶ ζῆλον λατρεύει, ἢ ὑμνολογεῖ τὸν ὑπερέσιον Θεοῦ
 ὅπῃ ἐποίησε τὰ ὄντα.

Καθὼς αὐτὸς γίνεται ἔμπλεως τότε τῆς Θείας παρουσίας
 τε, καθὼς ἐκείνο τὸ τηλεσκόπιον, καὶ μικροσκόπιον, ὅπῃ
 βασᾶ εἰς τὰ ὄμματα ἐξαπλώνει ἢ μεγαλώνει τὰς ἰδέας τε,
 μὲ τὸν ἴδιον τρόπον ὅπῃ ἐξαπλώνει ἢ τὰ ὄντα ὅπῃ τῆ παρα-
 σάινει, τὸν κάμνει νὰ αἰδανθῇ ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ μόνος ἄξιος
 κάτοικος αὐτῆ τῆ θαυμασίῃ κόσμῳ. τὸν ἰατρεῦει ἀπὸ τὴν
 φιλοδοξίαν ἢ προσπάθειαν τῆς γῆς, ἢ ἀπὸ μικροπρεπῆ μίση
 ὅπῃ αὐτὴ γενᾶ. τὸν κάμνει νὰ ἀγαπᾶ μὲ ὑπερβολὴν ὅλα
 τὰ ὄντα, ἢ νὰ ὁμολογῇ τὴν ἀναφορὰν ὅπῃ ἔχει μὲ ὅλα τὰ
 ποιήματα τῆ Δημιουργῆ. ἔχει διὰ δύξαντε εἰς τὸ ἐξῆς νὰ
 φερῆσιν εἰς τὰς Οὐρανοὺς αὐτὸ τὸ σύστημα τῶν θαυμάτων, ἢ
 εὐρίσκει τὸν ἑαυτὸν του τιμιώτερον ἀφ' ἧ ἔλαβε τὴν χάριν
 νὰ ξανοίξῃ μὲ τὰς ὀφθαλμοὺς τε αὐτὰ τὰ μεγάλα πράγμα-
 τα. φιλοσοφεῖ μὲ τὸν ἑαυτὸν τε, ἢ λέγει.

Ὁ Θεὸς ἐμοὶ ἤδη ἀνεκαλύφθη. τὰ ὄμματά μου ἶδαν ὡς
 ἀπὸ πλησίον τὸν κρόνον, τὸν ἄστέρα τὸν Σύριον, καὶ τὰ μυ-
 ριάρεισμα ἄσρα τῆ Γαλαξία, ἐγὼ λοιπὸν αἰδάνομαι ὅτι ἡ

ὑπόσασίς με ἔμεγαλύνθη, ἀφ' ἧς ὁ Θεὸς ἠθέλησε νὰ θεμελιώσῃ μίαν ἀναφορὰν μεταξὺ τῆς ἑδαμηνίας με, καὶ τῆς μεγαλειότητός τε. ὄχ! πόσον εἶμαι ἐγὼ εὐτυχής, ἀφ' ἧς ἠξιώθηκα νὰ λάβω παρὰ τῶν Δημιουργῶ μου ἐντελεχειαν, καὶ ζωὴν. ἐγὼ ἤδη διοπτάνομαι ποία θέλει εἶναι ἡ μακαρία κατασασίς τῶν ἐναρέτων ἀνθρώπων. ὦ Θεὲ παντοδύναμε! κάμε ὅτι ἐγὼ νὰ σὲ λατρεύω, καὶ νὰ σὲ ἀγαπῶ αἰωνίως.

Μετὰ ταύτην τὴν ἡμέραν ἐκεῖνος ὁ Νεὸς μας εἶναι πλέον μεμυσαγωγημένος, καὶ συχνάκις γεμίζει ἀπὸ αὐτὰς τὰς ὑψηλὰς θεωρίας, καὶ ἀναμιμνίσκῃται τὰ ὑποκειμένα ὅπως ἀνεκαλύφθη, ὅμως φυλάττει κενερωμένον κατὰ πολλὰ τὸ μυστήριον, διὰ νὰ προξενήσῃ τὰς ἰδίους βαθμύς τῆς ἡδονῆς, καὶ θαύματος, εἰς ἐκεῖνους ὅπως δὲν ἔφθασαν ἀκόμη τὴν ἡλικίαν ἐκείνην, εἰς τὴν ὁποίαν αἰδάνεται τινὰς τὰ τοιαῦτα θαυμάσια.

Τὴν ἡμέραν ὅπως εἶναι ἀφιερωμένη εἰς τὰς ὕμνους τῶν Δημιουργῶν, εἶναι ἓνα θέαμα καταρτυκτικώτατον τὸ νὰ βλέπῃ τινὰς ἐπάνω εἰς τὸν ἀστρονομικὸν μας πύργον τὰς παμπληθεῖς προσκυνητὰς τῶν Θεῶν ὅλους εἰς τὰ γόνατα μὲ τὸ τηλεσκόπιον εἰς τὸ ὄμμα, καὶ τὸ πνεῦμα εἰς τὴν δέσιν, νὰ ἐκπεμπῶσι τὰς ψυχὰς τας μαζί μὲ τὴν ὁρασίνας πρὸς τὸν τεχνίτην καὶ Δημιουργὸν αὐτῶν τῶν ἐνδόξων θαυμάτων. τότε ψάλλομεν μερικὰς ὕμνους ὅπως συνετέθησαν εἰς τὴν ἀπλὴν διάλεκτόν μας ὑπὸ τῶν πρώτων συγγραφέων τῶν γένους μας. Αὐτοὶ οἱ ὕμνοι ἐξέρχονται ἀπὸ ὅλα τὰ σώματα, καὶ ζωγραφίζουσι τὴν δύναμιν, τὴν σοφίαν, καὶ ἀγαθότητα τῶν Θεῶν. (Ἡμεῖς, μὲ εἶπε, δὲν ἠμποροῦμεν νὰ καταλάβωμεν πῶς ἓνας ὁλόκληρος λαὸς ἐπαρακαλῆσε ποτὲ καιρῶν τὸν Θεὸν εἰς μίαν γλώσσαν ξένην, ὅπως δὲν τὴν ἐκαταλάμβανε ποσῶς· ἐκεῖνος ὁ λαὸς βέβαια ἢ ἦτον πολλὰ παράξενος, ἢ ἐκατακαίετο ἀπὸ ἓνα ζῆλον χωρὶς ἐπίγνωσιν, καὶ ὄρια.)

Οἱ Φυσικοί μας, καὶ οἱ ἀστρονόμοι μας προθυμοποιῶνται ἐκείνην τὴν ἡμέραν τῆς ἀγαλλιάσεως, νὰ μᾶς παρασῆσιν τὰς

πλέον ωραιότερας ανακαλύψεις. οί κήρυκες τῆ Δημιουργῆ Θεῷ, μᾶς κάμνεν νὰ αἰδανθῶμεν τὴν παρυσίαν τε εἰς τὰ ὑποκείμενα ὅπῃ μᾶς παρρησιάζεν. μᾶς δείχνουσι τὰ διάφορα πειραματικά τῶν ὄργανα, μὲ τὰ ὁποῖα μᾶς ἀνακαλύπτει τὰς δυνάμεις τῶν ὄντων. τὴν Πνευματικὴν ἀντλιαν, τὰ Θερμόμετρα, τὰ Βαρόμετρα, τὸν Ἠλεκτρισμὸν, καὶ ὅλα τὰ ἄλλα μηχανικά τῶν ὄργανα, μὲ τὰ ὁποῖα μᾶς ἐξηγῶν τόσας ἀποκεκρυμμένας δυνάμεις. καὶ τέλος πάντων μᾶς κάμνεν νὰ Φωνάζωμεν μὲ Φωνὰς γεμάταις ἀπὸ ἀγαλλίασιν, „Πᾶσα ἡ κτίσις ἐπλήρωθη τῆς δόξης καὶ παρυσίας τῆ Θεῷ.

Συχνάκις ἀκολουθεῖ ὅπῃ ὁ μυσαγωγηθεὶς Νέος μας κυριευμένος ἀπὸ ἐνθεον ἐνθουσιασμὸν, ἐξηγεῖ εἰς ὅλην τὴν συνάθροισιν τὰ νοήματα ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἐμπιπλίσκεται ἡ ψυχὴ τε, καὶ κοινώνει αὐτὸν τὸν ἐνθουσιασμὸν τε εἰς τὰς καρδίας τὰς πλέον κενεράς. ἡ ἀγάπη τῆ Κτίσε ἀνάπτει εἰς τὰς ἐξηγήσεις τε. ὁ αἰώνιος Θεὸς φαίνεται τότε ὅτι καταβαίνει εἰς τὸ μέσον μας νὰ ἀκῆσῃ τὰ τέκνα τε, ὅπῃ συνομιλῶσιν ἀναμεταξύτους περὶ τῆς σεβαστῆς προνοίας του, καὶ τῆς πατρικῆς του εὐσπλαγχνίας.

Οὕτω λοιπὸν ὅλοι ἡμεῖς διακείμενοι, ἀμφιβάλλομεν εἰ εἰς ὅλην τὴν ἔκτασιν τῆ βασιλείας μας νὰ ἡμπορεῖ νὰ εὐρεθῇ ἓνας μόνος ἄθεός. καὶ ἂν διὰ κακὴν τύχην ἤθελεν εὐρεθῇ τινας, ἡμεῖς ἄλλην τιμωρίαν δὲν κάμνομεν εἰς αὐτὸν (ἐπειδὴ ἀρεκτὴ εἶναι ἡ τιμωρία αὐτῆς τῆς ἀθλιότητός τε) εἰμὴ μόνον ὅτι τὸν ἐξορίζομεν ἀπὸ τὴν μέσην μας ὡς ἐχθρὸν πεισματικὸν μιᾶς ψηλαφητῆς ἀληθείας καὶ παρηγορητικῆς, καὶ σωτηριώδους. ὁμῶς πρότερον τὸν κάμνομεν νὰ κάμῃ μίαν δοκιμὴν τῆς πειραματικῆς Φυσικῆς μας, καὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀρνηθῇ τὰς φανεράς ἀποδείξεις ὅπῃ τὴ παρασαίνει αὐτὴ ἡ βαδυστάτη ἐπιστήμη. ὡσάν ὅπῃ αὐτὴ ἀνεκάλυψεν ἀναλογίας, καὶ ἀναφοράς τόσον μεμακρυσμένας, τόσον ἀξίας δάμβους, καὶ εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν τόσον ἀπλάς. Αὐτὴ εἰδείξε τόσα θαύματα ἀπειρα ὅπῃ περιεκλείοντο κοιμῆμενα μέσα εἰς τὰς κόλπους τῆς, ὅπῃ τὴν σήμερον προκείμενα ἐν τῷ φωτὶ, δὲν ἄφησαν

ἀμφιβολίαν τῆς ὑπάρξεως τῆ Θεῆ μήτε εἰς τὰς ἀομμάτους. Αὐτὰ μᾶς παρῆρησιάζουσι τὴν φύσιν τόσον φωτινὴν εἰς τὰ πλέον ἐλάχισα μερίδιάτης, ὡσε ἐκεῖνος ὅτῃ ἤθειλεν ἀρηθῆ μίαν Δημιουργικὴν δύναμιν, δὲν θέλεε μετρηθῆ μόνον διὰ ἓνας τρελὸς, ἀλλὰ ἀνόμι καὶ ἓνα ὄν διεσραμμένον, καὶ ὅλη ἡ γενεὰ μας ἤθελε φορέση μαῦρα. διὰ τὰ δειξῆ τὴν βαθεῖαν τῆς λύπην ὅτῃ ἔλαβεν εἰς τὴν ἀθλιότητάτης.

Χάρις τῷ Θεῷ δὲ, ὅτῃ μήτε εἶναι κἀνένας εἰς τὴν πόλιν μας τὰ ἔχη ἐκείνην τὴν ἀξιοδάκρυτον μανίαν, θέλωντας τὰ διαφέρει εἰς τὴν σεβασὴν θεησκίαν μας μὲ δόξας ἐναντίας καὶ ἀλλοκότους. κάθε αἵρεσις ἀφίσταται μακρὰν ἀφ' ἡμῶν, ἡ εἰδωλολατρεία ἡ παλαιὰ ἐκείνη χιμαιρα ὅτῃ οἱ Γλύπται καὶ οἱ Ποιηταὶ ἐθεοποίησαν συνεριζόμενοι ἀναμεταξύ τους διὰ τὴν τυφλότητα, καὶ κακοῦροζικίαν ὅλα τῆ κόσμος, ἐπεσε νικημένη ὑποκάτω εἰς τὰς νικηφόρας χεῖρας μας.

Ἀφ' ἧ ἐγνωρίσαμεν λοιπὸν τὸν ἀληθῆ Δημιουργὸν τῆς κτίσεως διὰ μέσος τῶν θαυμασίων τε δημιουργημάτων, καὶ διὰ τῆς θείας αὐτῆ ἀποκαλύψεως, ὅλοι ἀφιερωμένοι εἰς τὴν ἀγαθότητάτης, ἐπαναπαυόμεθα, καὶ ὑψώνοντες τὰς καρδίας μας πρὸς αὐτὸν δὲν κυριεύομεθα ἀπὸ τὰς προσωρινὰς εὐτυχίας, καὶ ψευδεῖς δόξας αὐτῆ τῆ κόσμος, καὶ ὅλα τὰ δεινὰ καὶ δυσυχίας τῆς παρεσῆς μας ζωῆς τὰς ὑποφερομεν μὲ εὐχαρισίαν. ὁ ἴδιος θάνατος δὲν μᾶς ἐκφοβεῖ, ἐπειδὴ πιεζόμεν ὅτι ὅλα εἶναι διὰ λόγος μας ἀναγκαῖα, καὶ ὠφέλιμα. καὶ μὴ ὅλον ὅτῃ δὲν ἠμποροῦμεν τὰ καταλάβωμεν τὰ κτίματα τῆ Θεῆ, μὲ τὸ τὰ εἶναι ἡ κατάληψίς μας περιωρισμένη, ὅμως τὰ προσκυνῶμεν ὅλα, ὡς ἐπωφελῆ, καὶ εἴμεθα βέβαιοι ὅτι ὅλα τὰ ἐναντία δὲν μᾶς ἔρχονται, παρὰ διὰ μίαν ἄλλην μας μεγαλητέραν εὐδαιμονίαν. καὶ ἂν ὅλη ἡ κτίσις ἤθελε διαλυθῆ, δὲν δειλιάζομεν, ἐπειδὴ ἰξεύομεν ὅτι μεταβολὴν ἤθελε δοκιμάση αὐτὴ ἡ σύσασις τῆ παντός, ἡμεῖς βεβαίως θέλει εὐρεθῶμεν πάλιν εἰς τὰς κόλπος τῆ Θεῆ.

Μὲ καταθέλγεις, τῆ εἶπα, ὦ καλὲ ὁδηγέμα, μὲ αὐ-

τὰ ὅπῃ μὲ διηγείσασιν περὶ τῆς γνώσεως ἢ λατρείας τῆς Δημιουργοῦ Θεοῦ, ὅμως παρακαλῶ νὰ μὲ εἰπῆς, δέχεσθε ἐσεῖς ἢ τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς, ποῖα εἶναι ἡ δόξα ὅπῃ ἔχετε ἐπάνω εἰς αὐτὸ τὸ μέγα ἢ δυσεξηγήτητον μυστήριον;

Ὅλοι οἱ Φιλόσοφοι ἠθέλησαν νὰ τὸ ἀνακαλύψωσι, οἱ πλεονεκτήματα μακροὶ αἰῶνες τὸ ἐδόξασαν, ἔδωκεν ὁλόκληρα τὰ πλεονεκτήματα ἐξευγενισμένα, τὰ πλεονεκτήματα πεπολισμένα, τὸ ἐπρεσβεύσαν, μὲ ὅλον τῆτο ἢ συστήματα τὰ πλεονεκτήματα διαφερόμενα, τὰ πλεονεκτήματα ποιητικὰ διηγέσθησαν κατὰ τῆτο τῆ πολυθρονητῆ κεφαλαίᾳ, τὸ σοχάζεται λοιπὸν ὁ αἰῶνας σας περὶ τῆτο;

Δὲν χρειάζεται, μὲ λέγει, παρὰ νὰ ἔχη ὄμματα τινὰς διὰ νὰ τὸ λατρεύσῃ. Δὲν χρειάζεται παρὰ νὰ ἔλθῃ εἰς τὸν ἑαυτὸν τῆ διὰ νὰ αἰδανθῇ ὅτι εἶναι κατὰ τι εἰς ἡμᾶς, ὅπῃ ζῆ, ὅπῃ αἰδάνεται, ὅπῃ ἐννοεῖ, ὅπῃ συλλογίζεται, ὅπῃ θέλει, ὅπῃ ἀποφασίζει. ἡμεῖς σοχαζόμεθα λοιπὸν ὅτι ἡ ψυχὴ μας εἶναι διηρημένη ἀπὸ τὴν ὕλην, ὅτι εἶναι ἀσώματος κατὰ τὴν φύσιν τῆς, ἢ εἰς αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν δὲν εἶναι χρεῖα νὰ κάμνωμεν πολλὰς συλλογισμὰς, ἐπειδὴ ἀγαπῶμεν νὰ πιστεύωμεν ὅλον ἐκεῖνο ὅπῃ ὑψώνει τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, ἢ τὰ συστήματα ὅπῃ τὴν μεγαλύνουσι περισσότερον εἶναι εἰς ἡμᾶς πλεονεκτήματα ἀγαπητὰ, πλεονεκτήματα πολύτιμα, ἢ δὲν σοχαζόμεθα ποτὲ ὅτι, ἰδέαις ὅπῃ τιμῶσι τὰ ποιήματα ἑνὸς Θεοῦ παντοδυνάμει νὰ ἠμποροῦν νὰ ψεύδωνται. τὸ νὰ δεχόμεθα ἕνα σύστημα πλεονεκτήματα ὑψηλότερον, τῆτο δὲν εἶναι ἀπάτη, τῆτο εἶναι ἕνα ψηλάφισμα τῆς ἀληθείας. ἡ ἀπιστία δὲν εἶναι ἄλλο, παρὰ ἀδένεια, ἢ ἡ τόλμη τῆ νοήματος εἶναι ἡ πίστις ἑνὸς ὄντος ἀοράτου. διὰ τί νὰ ἐρπώμεν πρὸς τὸ μηδὲν, εἰς καιρὸν ὅπῃ αἰδανόμεθα ὅτι ἔχομεν πτέρυγας νὰ πετάξωμεν πρὸς τὸν Θεόν; ἂν εἶναι θνητὴ ἡ ψυχὴ κατὰ φύσιν, διὰ τί ὁ ἀνθρώπος δὲν ἐπιθυμεῖ τὴν θνητότητα κατὰ φύσιν, ἀλλ' ἐπιθυμεῖ τὴν ἀθανασίαν; εἶναι ἄρα ἕμψυτος ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἡ ἀθανασία. ἀφ' ἧ τὴν ἐπιθυμῆ ἕξ ἰδίᾳ τῆ φύσεως, καὶ θέλει αἰώνιον τὴν ὑπαρξίν τῆ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 5.

Λέγωντας αὐτὴς τὰς σοφὰς λόγους ἐπλησιάσαμεν πρὸς ἓνα κτήριον θαυμασίον, καὶ εὐρυχωρότατον, τὸ ὁποῖον μὲ ἐγέμισεν ἀπὸ ἑκασιν, καὶ σέβας. ἐπάνω εἰς τὰ πρόθυρά τε ἦτον γεγραμμένοι μὲ χρυσὸς χαρακτῆρας. ἡ Περίληψις τῆ παντός. κοιτάζετε, μὲ εἶπεν ὁ ὀδηγός μου, αὐτὸ εἶναι τὸ Γαμπινέτον τῆς πόλεώς μας. ἦλθε, λέγει, ὁ καιρὸς ὅπῃ οἱ δυνατοὶ καὶ οἱ εὐποροὶ τῆ γενέσ μας, ὅπῃ ἔχον ἔξοδα ἱκανὰ, φελγόμενοι ἀπὸ τὴν εὐκλειαν τὸ νὰ κάμουν ἀνακαλύψεις, καὶ νὰ φέρουν εἰς βαθμὸν τελειότητος τὰς ἐπισήμας, καὶ τὰς τέχνας, ἐμεταχειρίθησαν τὰ πλεῖστα εἰς τὸ νὰ συνάξουν ὅλα τὰ μυστήρια, καὶ τὰς σολισμὸς τῆς φύσεως μέσα εἰς αὐτὸ τὸ περιναλλέσατον ταμιεῖον. τὸ μάλαμμα ὅπῃ πρότερον ἦτον ἡ ῥίζα τῆς ὀκηθίας, καὶ τῆς κακίας, τὴν σήμερον δαλεύει τὴν ἀνθρωπότητα, καὶ εὐγενίζει ὅλας τῆς τὰς ἐργασίας.

Ἐμβαλίνοντας μέσα, ἐκυριεύθηκα ἀπὸ μίαν γλυκίαν ἑκασιν. Αὐτὸς ὁ θαυμαστὸς οἶκος ἦτον τὸ ἔμφυχον τῆς φύσεως πρυτανεῖον. ὅλα τὰ προϊόντα ὅπῃ αὐτὴ γενῆ ἦτον ἐκεῖ συνηθροισμένα. Αὐτὸ ἐσχημάτιζε τέσσαρας πτέρυγας μιᾶς μεγαλωτάτης ἐκτάσεως, καὶ αὐταῖς εἶχον ἐπάνωθεν τῆς ἄλλα δώματα τόσον εὐρύχωρα, ὅπῃ δὲν ἤμπορεῖσε νὰ φθάσῃ τὴν ἐκτασίον τῆς ἡ ὄρασίς μου.

Ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο ἦτον μέρμαρα μὲ ἐπιγραφὰς ὅλων τῶν πρώτων ἐνδόξων Ἐφευρετῶν τῶν ὠφελίμων ππραγμάτων.

Ὅλα τὰ εἶδη τῶν φυτῶν, τῶν ζώων, καὶ τῶν μετάλλων ἦτον θεμένα ἐπάνω εἰς αὐτὰς τὰς τέσσαρας μεγάλας πτέρυγας, εἰς τρόπον ὅπῃ τὰ ἐξάνοιγε τινὰς, ἀπὸ μακρόθεν μὲ μίαν ὀμματιαν, τὶ ἄπειρον, καὶ θαυμαστὸν συνάθροισμα!

Ἐπάνω εἰς τὴν πρώτην πτέρυγα ἔβλεπε τινὰς ἀπὸ τῆς κέδρου μέχρι τῆ ὕσῶπῃ ὅλα συνηθροισμένα.

Ἐπάνω εἰς τὴν β'. ἀπὸ τὸν Ἀέτον μέχρι τῆς Κώνωπος.

Ἐπάνω εἰς τὴν γ'. ἀπὸ τὸν Ἐλέφαντα μέχρι τῆς Ψύλλης.

Ἐπάνω εἰς τὴν δ'. ἀπὸ τὴν Φάλαιναν μέχρι τῆς Ἀθροισθῆς.

Εἰς τὸ μέσον τῆς δώματος ἦτον τὰ παίγνια τῆς φύσεως, τὰ τέρατα ἀπὸ ὅλα τὰ εἶδη, τὰ ἀλλόκοτα προϊόντα, καὶ ἀγνώριστα εἰς ἡμᾶς, ἐξαιρετα κατὰ τὸ γένος τες, ἐπεδὴ ἡ φύσις ἐν τῇ συγγμῇ ἐκείνῃ ὅπῃ ἀφίνει τὰς συνηθισμένους νόμους τῆς, δέχεται ἀκόμι μίαν δύναμιν πλέον βαθεῖαν, παρὰ ὅταν δὲν ἀπομακρύνεται παντελῶς ἀπὸ τὸν συνηθισμένον τῆς δρόμον.

Εἰς τὰ ἄλλα μέρη τῆς δώματος ὁλόκληρα κομμάτια μετὰλλων εὐγαλμένα ἀπὸ τὰ μεταλλῆα, ἐπαράσαιναν τὸ μυσικὸν ἐργασῆσιον ἐν ᾧ ἡ φύσις ἐργάζεται αὐτὰ τὰ μέταλλα, ὅπῃ ὁ ἄνθρωπος ἀνεδείξεν ἐπίσης καὶ ὠφέλιμα, καὶ ἐπιβλαβῆ. Ἐκεῖ ἦτον ἀκόμι μακρὰ πατάματα γῆς σοφῶς διατεθειμένα, καὶ τεχνικῶς συντεθειμένα, ἀπὸ πέτραις, ἀπὸ ἀσπρόχωμα, ἀπὸ ὕψον, καὶ ἀπὸ ἄλλα εἶδη, καθὼς εἶναι μέσα εἰς τὴν γῆν.

Συνελήφθη ἀπὸ ἕκαστιν μεγαλητέραν ὅταν συναπάντησα ἐκεῖ ἀκόμι τὴν ὑπερμεγέθη Φάλαιναν προσωπικῶς, τὸν τετρατόδῃ Ἱπποπόταμον, τὸν Φρικώδῃ Κροκόδαλον, τὸν Λέοντα, τὴν Τίγριν, τὸν Πάνθηρα, καὶ ὅλα τὰ ἄλλα σαροβοῖρα θηρία σχηματισμένα ὡς ὀσμῶντα ἐπάνω εἰς τὴν ἄγραντες τόσον ἐπιτήδεια, ὅπῃ ἠθέλεν εἰπῆ τινὰς ὅτι ἡ τέχνη τὰς ἐφύλαξεν ὅλην τὴν ἐνέργειαν τῶν κινήματων τους, τὸ ἄγχιον σχῆμα ὅπῃ τὰ χαρακτηρίζει, καὶ τὴν ζωτικὴν πνοὴν ὅπῃ τὰ ἐμφυχῶνα. Τὰ ἄλλα τῶν ἡμερωτέρων ζῶων, καὶ τῶν ἀγχινοβῆρων ἐφαίνοντο ὅτι δὲν ἔχασαν τίποτε ἀπὸ τὴν φυσιογνωμίαν τους, ἀπὸ τὴν πονηρίαν τους, ἀπὸ τὴν ἐπιτηδεότητά τους, καὶ ἀπὸ τὴν ὑπομονήν τους. τόσον ἡ τέχνη ἐμιμήθη τὸ πᾶν εἰς τὴν διάθεσίν τους εἰς τὸν ἄνθρωπον τὰς εἰς τὸν ζῶοντα.

Ἡ φυσικὴ ἰσορροπία τῆς καθ' ἑκάστη ζῶης ἦτον γεγραμμένη πλησίον του, καὶ τινὲς ἄνθρωποι ὅπῃ ἦτον ἐκεῖ διωρισμένοι ἐξηγήσαν

ἤτῳ ἐκεῖνο ὅπῃ ἦτον πολλὰ μακρὸν γὰρ τὸ παραδώσῃ τινὰς γραφικῶς.

Ἐπαρατηρῆσε τινὰς ἐκεῖ ἀκόμι τὰς βαθμῆς, καὶ τὰς μεταβολὰς ὅπῃ ἡ φύσις ἔβαλεν εἰς τὰ προϊόντα της, καὶ τοις τοτρόπως τὸ ὄμμα ἠκολούθη χωρὶς κόπον τὸ εὐτακτον περιπάτημα τῶν ὄντων ἀπὸ τὸ μᾶζον ἕως εἰς τὸ ἔλαττον.

Ἡ κλίμαξ τῶν ὄντων, ἡ τόσοσ ἀμφισβητημένη εἰς τὰς ἡμέρας μας, καὶ ὅπῃ τινὲς τῶν φιλοσόφων ὑπέλαβον διὰ τοιαύτην, τότε εἶχε λάβῃ τὸ σχεδῖον τῆς ἀποδέξείως της.

Ἐκεῖ ἔβλεπε τινὰς καθαρά ὅτι τὰ εἶδη προσεγγύζουσιν ἀναμεταξύ της, καὶ ἀναλύονται, διὰ γὰρ εἰπῶ ἔγω, τὸ ἓνα εἰς τὸ ἄλλο. καὶ ὅτι διὰ περιπατημάτων γαληνῶν, καὶ αἰδαντιῶν ἀπὸ τῆ ἀψύχης λίθου μέχρι τῆ ζωῆς, καὶ ἀπὸ τῆ ζωῆς μέχρι τῆ ἀνθρώπου, δὲν μένει τίποτες διακεκομμένον, καὶ ὅτι τέλος πάντων τὰ ἴδια αἰτία τῆς αὐξήσεως, τῆς ἀκμῆς, τῆς παρακμῆς, καὶ τῆς φθορᾶς, ἦτον κοινὰ εἰς ὅλα.

Ἐκεῖ ἐπαρατηρῆσε τινὰς ὅτι ἡ φύσις περισότερον ἀπὸ ὅλας τὰς ἐργασίας της ἐπάσχιζε μὲ δραστηριότητα εἰς τὸ γὰρ σχηματῖση του Ἀνθρώπου, καὶ ὅτι ἐργαζομένη ὑπομονητικῶς, καὶ μάλιστα μακρόθεν αὐτὸ τὸ ἀξιόλογον ἔργον, ἐδοκίμαζε μὲ πολλὰς ἐπαναλήψεις γὰρ φθάσῃ εἰς τὸν βαθμικὸν ὄρον τῆς τελειότητος αὐτῆ τῆ ἔργου, ὁ ὅποιος ὄρος ἐφαίνετο γὰρ εἶναι ἡ ἐσχάτη καὶ τελευταία δύναμις ὅπῃ εἰς αὐτὴν διετηρεῖτο.

Αὐτὸ τὸ ταμῖον δὲν ἦτον παντελῶς ἓνα χάος, ἓνα συνάθροισμα συγκεχυμένον, ὅπῃ τὰ ὑποκείμενα διασκορησμένα, καὶ σεσωρευμένα, δὲν ἔδιδαν καμμῖαν ἰδέαν καθαρὰν καὶ ἀκριβῆ, ἀλλὰ εἶχεν ὅλας τὰς βαθμῆς τῆς τάξεως σοφῶς καὶ κατ' ἀκολουθίαν διατεθειμένους.

Ἐκεῖνο ὅμως ὅπῃ ἐπὶ πάντων ἐχαρίτωνε τὴν τάξιν ἦτον

ἡ ἐφεύρεσις ὅπῃ ἔκαμαν ἑνὸς μπαλσαμώματος, τὸ ὁποῖον διεφύλαττεν ἐκεῖνα τὰ ἀποτεταμειυμένα σώματα ἀπὸ τῶν σκωλήκια καὶ ἄλλα ζωῦφια ὅπῃ γεννῶνται ἀπὸ τὴν σῆψιν.

Αὐτὰ ὅλα βλέπωντας αἰδάνομεν τὸν ἑμαυτὸν μὲ κατακεκυφῶτα ὑποκάτω εἰς τὸ βάρος τόσων θαυμάτων. τὰ ὄμματά μου περιελάμβανον ὅλην τὴν τευφήν τῆς φύσεως. Πόσον ἐγὼ εἰς ἐκείνην τὴν στιγμήν ἐθαύμαζα τὸν Αὐτουργόντης! πόσον λατρεύαν, καὶ προσκύνῃσιν ἀπέδίδα εἰς τὴν παντοδυναμίαν τε, εἰς τὴν σοφίαν τε, καὶ εἰς τὴν ἀγαθότητά τε! πόσον, ἔλεγα, εἶναι ὁ Ἄνθρωπος μέγας! διατρέιβων ἐν τῷ μέσῳ τόσων θαυμάτων συνηθροισμένων μὲ τὰ ἰδιά τε χεῖρια, διὰ τί ἐφαίνοντο δημιουργημένα διὰ λόγον τε. ὡσάν ὅπῃ μόνον αὐτὸς ἔλαβε τὴν χάριν καὶ τὰ αἰδάνεται, καὶ καὶ τὰ ἐξικνιάζη! Αὐτὴ ἡ ἀνάλογος σερὰ, αὐτὸς ὁ παρατετηρημένος χρωματισμὸς, αὐτὸ τὸ δοκῆν κεχηρὸς, καὶ αἰεὶ πλήρες, αὐτὴ ἡ ἀρμονία τῆ ἐξαπλώματος, ὅπῃ δὲν δέχεται τελείως ἄλλο διὰ μέσθ, μετὰ τὴν θεωρίαν τῶν Οὐρανῶν. τί θέαμα πλέον μεγαλοπρεπέστερον ἐπάνω εἰς τὴν γῆν! μὲ ὅλον ὅπῃ καὶ αὐτὴ ἡ ἰδία γῆ δὲν εἶναι ἄλλο τέλος πάντων, παρὰ ἓνα ἄτομον.

Ἄναμεταξὺ εἰς τὰς τοιαύτας ἐκστάσεις μὲ. ἠρώτησα τὸν ὀδηγόν μὲ, μὲ τί θαυμασίαν γενναιότητα ἐκατέρωθωσαν τοσαῦτα θαυμαστά πράγματα; αὐτὸ, μὲ εἶπεν, εἶναι ἔργον πολλῶν ἐνδόξων βασιλέων μὲ, καὶ προκρίτων τῆ Γένθς. ὅλοι αὐτοὶ ζηλωταὶ εἰς τὸ καὶ λάβωσι τὸν ἀξιάγασον τίτλον τῆ καὶ ὀνομάζωνται εὐεργεταὶ τῆς ἀνθρωπότητος. ἔλαβον τὴν περιεργεσίαν εἰς τὸ καὶ διαρρέξουν τὰ παραπετάσματα ὅπῃ ἐπικαλύπτωσι τὸ σῆθος τῆς φύσεως. Αὐτὸ τὸ ὑψηλὸν πάθος καὶ γενναῖον τῆς ἐκαταφλόγιζε διὰ παντὸς τῆ βίβς εἰς τοιαύτην ἀξιεπαινον πράξιν.

Εἰς κάθε καιρὸν ἀνεκαλύφθησαν μυθήρια τῆς φύσεως ἀπὸ ἀνθρώπων τῆς πλέον χωρικοῦς. ἐχάθησαν πολλὰ, τὰ ὁποῖα δὲν ἔλαμψαν παρὰ ὡς ἀσραπή. ὁμῶς ἡμεῖς ἐσοχάδημεν ὅτι

κάνενα δὲν ἐχάθη, ὅταν θελήσουσι οἱ Ἄνθρωποι νὰ τὸ ἐρευ-
νήσῃ. τὸ πᾶν ἀναπάυεται μέσα εἰς τὰς κόλπας τῆς φύ-
σεως. δὲν χρειάζεται ἄλλο, παρὰ νὰ τὰς ἐρευνήσωμεν.

Αὐτοὶ εἶναι εὐρύχωροι, αὐτοὶ προσφέρουσι μυρίας βοηθείας
διὰ μίαν. κάνενα πρᾶγμα δὲν καταντᾷ εἰς τὸ μηδὲν ἐν τῇ
τάξει τῶν ὄντων. κινῶντες ἀδιαλείπτως τὸ πλῆθος τῶν ιδεῶν
μας, ἢ συναπάντησες ἢ πλέον μακρυναῖς ἤμπορῶν νὰ ἀνα-
γεννηθῶν, ἢ πεπληροφορημένοι κατὰ πάντα τὸ δυνατόν τῶν
πλέον θαυμασίων ἀνακαλύψεων, δὲν ὠνήσαμεν παντελῶς
ὅπῃ νὰ τὰς ἐκτελέσωμεν.

Ἡμεῖς δὲν ἀποδίδομεν κάνενα εἰς τὸ τυχερὸν. Αὐτὴ εἶναι
μία γηραλαία λέξις ὑσερημένη σημασίας, καὶ παντάπασι
ἐξωρισμένη ἀπὸ τὴν διάλεκτόν μας. τὸ τυχερὸν δὲν εἶναι ἄλ-
λο, παρὰ ἓνα συνώνυμον τῆς ἀμαθείας. Ὁ κόπος, ἡ φρο-
νησις, ἡ ὑπομονή, ἰδὲ τὰ ἐργαλεῖα ὅπῃ βιάζουσι τὴν φύσιν
νὰ ἀνακαλύψῃ τὰς θαυμαστότητας, τὰς πλέον μουσικὰς. Ὁ
Ἄνθρωπος ἐγνώρισε νὰ ποιεῖ ὅλην τὴν δυνατὴν ὠφέλειαν
τῶν χαρισμάτων ὅπῃ ἔλαβε, ξανοίγωντας τὸ ἄκρον εἰς τὸ
ὅποῖον ἤμπορῶσε νὰ ἀνέβῃ, ἔβαλε τὴν δόξαντα νὰ χωρῇ
μέσα εἰς τὰ ἀπερίληπτα μερῆ ὅπῃ αὐτὴ ἡ φύσις τῆ ἠνοίξεν.
ἡ ζωὴ ἐνὸς Ἀνθρώπου εἶναι, ἔλεγον τινες, πολλὰ βραχέα,
ἔ: καλὰ. ἡμεῖς τί ἐκάμαμεν; ἠνώσαμεν τὰς δυνάμεις ἐκά-
σου ἀνθρώπου εἰς ἓνα ὅλον, ἢ ἰδὲ μία δύναμις μεγαλωτά-
τη. Ὁ ἓνας τελειώνει ἐκεῖνο ὅπῃ ὁ ἄλλος ἤρχησε. ἡ ἄλυσος
συνέχεται χωρὶς διακοπὴν. κάθε χαλκᾶς ἐνώνεται σφικτὰ
μαζὶ μὲ τον πλητίοντα χαλκᾶ, ἢ μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον χῶ-
νεται μέσα εἰς ἑπτασι πολλῶν αἰῶνων.

Αὐτὴ ἡ ἄλυσος τῶν ιδεῶν ἢ φιλοπονιῶν, διαδοχικῶς μεν
πρέπει μίαν ἡμέραν νὰ περικυκλώσῃ, ἢ νὰ περιορίσῃ τὸ πᾶν.
ἢ τῆτο δὲν εἶναι ἡ μόνη φιλοτιμία μιᾶς δόξης προσωπικῆς,
εἶναι ἡ ὠφέλεια ὅλα τῆ γενεῆς ὅπῃ καρποφορεῖ αὐτὰς τὰς δυ-
σκόλους ἐπιχειρήσεις.

Πρὸς τούτοις δὲν περιπλανώμεθα πλέον εἰς μάταια συστήματα. ὅλα αὐτὰ ἠφάνισθησαν. ἢ δὲν περιπατῶμεν, παρὰ εἰς τὴν δαδελίαν τῆς δοκιμῆς. τὸ σκοπιμώτατον τέλος μας εἶναι νὰ γνωρίσωμεν τὰ ἀπόκρυφα κινήματα τῶν πραγμάτων, ἢ νὰ ἐκτείνωμεν τὴν κυριότητα τῆ ἀνθρώπου, δίδωντάς τε τὰ μέσα διὰ νὰ ἐκτελέσῃ ὅλης τῆς κόπης ἐκείνης ὅπῃ ἤμπορῶν νὰ τῆ μεγαλύνωσι περισσότερο τὸ εἶναι τε.

Ἔχομεν κάποιους ἐρημίτας ὅπῃ ζῶν εἰς τὰ βενὰ διὰ νὰ ἐρευνῶν τὴν δύναμιν τῶν βοτάνων. Αὐτοὶ ἔρχονται εἰς ἡμᾶς εἰς ἡμέρας διωρισμένας διὰ νὰ μᾶς παραδώσῃν πολλὰς ἀνακαλύψεις πολυτίμης ὅπῃ κάμνουν.

Ἀνεγείραμεν πύργους ἐπάνω εἰς τὰς κορυφὰς τῶν βενῶν, ἢ ἐκεῖθεν κάμνουν τινὲς τὰς παρατηρήσεις τῶν Οὐρανίων σωμάτων ἀδιακόπως.

Ἐσχηματίσαμεν ποταμὸς ὀρηκτικῆς, ἢ καταράκτας, διὰ νὰ ἔχωμεν μίαν δύναμιν ἀρκετὴν εἰς τὸ νὰ ἀποτελέσῃ τὰ πλέον μεγαλῆτερα ἀποτελέσματα τῆς κινήσεως.

Ἐκατασκευάσαμεν λυτὰ ἀρωματικὰ, διὰ νὰ ἐνδυναμώσωμεν τὰ κατεσκληνῶτα σώματα ἐξ αἰτίας τῶν γηρατίων, ἢ νὰ ἀνανεώσωμεν τὴν φυσικὴν κρᾶσιν ἢ τὴν ἕσιν. Ἐπεὶ δὲ ὁ πάνσοφος Θεὸς δὲν ἐδημιούργησε τὰ τόσα φυτὰ, ἢ δὲν ἔδωκεν εἰς τὸν Ἄνθρωπον τὴν εὐφυΐαν νὰ τὰ γνωρίσῃ εἰμὴ νὰ ἐμπιστεύεται εἰς τὴν δεξιότητάς τε τὴν φροντίδα τῆ νὰ διαφυλάξῃ τὴν υγιείαν τε, ἢ τὸν λεπτόν, ἀλλὰ πολύτιμον μίτον τῶν ἡμερῶν τε.

Ὡς ἢ αὐτοὶ οἱ περιπατοὶ μας δὲν ἀποβλέπουν μόνον πρὸς περιδιάβασιν, ἀλλὰ μᾶς ἀποδίδουν πρὸς τῆ τέξεσιν, καὶ ἕνα δασμὸν ἐπωφελῆ.

Περιδιαβάζομεν ἀνάμεσα εἰς κάποια δένδρα ὅπῃ χαρποποιῶσι τὴν ὄρασίν μας, καὶ βαλσαμώνουν τὴν ὄσφρησίν μας.

καθαρίζομεν ἢ Φιλιάζομεν (α) τὰ ἄγρια δένδρα μας, διὰ νὰ ἀνταποκρίνωται ἡ Φιλοπονίαίς μας εἰς τὴν εὐτυχῆ καρποφορίαν τῆς Φύσεως, ἡ ὁποία δὲν προσμένει, παρὰ τὴν δεξιάν τῆ ἀνθρώπου, εἰς τὸν ὅποιον ὁ Δημιουργός, ὡς εἶπεῖν, τὴν ἔκαμε νὰ εἶναι ὑποτεταγμένη.

* Ἐχομεν εὐρυχωροτάτας περιοχὰς ἢ μάνδρας διὰ ὅλα τὰ εἶδη τῶν ζώων. περιετύχομεν μέσα εἰς τὰ βάθη τῶν ἐρήμων ἢ ἄλλα εἶδη ζώων ὅπῃ ἦτον εἰς ἐσᾶς τελείως ἀγνώριστα, καὶ ἀναμιγνύομεν τὰ διάφορα εἶδη ἀναμεταξύτης, διὰ νὰ ἔχωμεν τὰ διάφορα μικτά. ἐκ τούτων ἐκάμαμεν ἀνακαλύψεις μεγάλας ἢ ἐπωφελῆς, ἢ τὰ εἶδη ἔγιναν περισσότερα, καὶ μεγαλύτερα τὸ διπλῶν. ἐπαρατηρήσαμεν τέλος πάντων ὅτι τῆς κόπης ὅπῃ κάμνουν τινὲς μὲ τὴν Φύσιν σπανίως μένου ἀκαρποὶ ἢ ἀνωφελῆς ἢ τὰ πλῆθημας δὲν εἶναι πλέον ὄργανα τῶν ἡδονῶν, ἀλλὰ τῆς πολιμαθείας.

Μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον λοιπὸν ἡμεῖς ἐξανημέραμεν πολλὰ ἀπόκευφα ὅπῃ ἦτον χαμένα. ἐπεδὴ ἢ ἐσεῖς δὲν ἠθέλετε νὰ βαλθῆτε εἰς τὸν πλέον παραμικρὸν κόπον διὰ νὰ τὰ ἀνιχνεύσητε, ὄντες πλέον ἐρασαὶ νὰ ἐπισωρεύετε λέξεις εἰς τὰ βιβλίους, παρὰ νὰ παρασαίνετε μὲ δύναμιν χειρὸς ἐργαστικῆς ἐφευρέσεως θαυμασίας.

* Ἡμεῖς ἀποκινήσαμεν τὴν σήμερον, καθὼς καὶ οἱ Παλαιοὶ τὸ γιαλί ὅπῃ ὀβλεύεται εἰς τὸν ἄκμονα καθὼς ἢ τὰ ἄλλα μέταλλα, τῆς διαφανῆς λίθους, τὴν τυρινὴν πορφύραν ὅπῃ ἔβαπτε τὰ ἐνδύματα τῶν βασιλέων, τῆς καυστικῆς καθρέπτου τῆς Ἀρχιμήδους, τὸ ὑγρὸν πῦρ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τὴν τέχνην τῆς μπαλσαμώματος τῶν Αἰγυπτίων, τὰ μηχανικὰ ὄργανα μὲ τὰ ὁποῖα ἔσκησαν τῆς ὀβελίσκουσ τῆς, ἢ ἐσύκωναν τὰ πλέον βαρύτερα σώματα εἰς τὸν ἀέρα τὸ πανὶ ὅπῃ ἐκέετο εἰς τὴν Φωτίαν, ἢ ἐλαμπρύνετο, χωρὶς νὰ διαλυθῆ ἀπὸ τὸ πῦρ. τὴν τέχνην τὸ νὰ χυνωμεν τὰ πορφυρὰ μάρμαρα, ἢ νὰ ἀναλύωμεν ταῖς πέτρας. τὰς ἀσβέσους λαμπάδας, ἢ ἄλλα τοιαῦτα ἀξιόλογα πρᾶγματα τῶν Ἑλλήνων.

(α) Ἐγκεντρίζομεν.

C

Περιδιαβάσετε, με λέγει, μέσα εις αὐτὸν τὸν ὠραιότατον κήπον, ὅπῃ ἡ βοτανικὴ ἔλαβεν ὅλην ἐκείνην τὴν τελειότητα ὅπῃ ἦτον ἰκανὴ νὰ δεχθῆ. Οἱ ἐδικοίσας φιλόσοφοι ἐπαραπονεῖτο, ὅτι ἡ γῆ ἦτον σκεπασμένη ἀπὸ φαρμάκια, ἀλλ' ἡμεῖς ἀνεκαλίψαμεν ὅτι αὐτὰ τὰ φαρμάκια εἶναι τὰ ἰάματα τὰ πλέον ἰσχυρὰ, ὅπῃ ἔμπορεῖ τινὰς νὰ μεταχειρισθῆ εἰς τὰ πάθη. ἡ Πρόνοια ἐδοξάσθη, ἢ ἡθελε δοξασθῆ ἔτι μᾶλλον, ἂν ἡ γνώρισαίς μας δὲν ἦτον τόσο ἀδυνεῖς, ἢ τόσο περιωρισμέναις. δὲν ἀκούονται πλέον παράπονα ἐπάνω εἰς αὐτὴν τὴν σφαίραν περὶ τῆς δημιουργίας.

Ἐκείνη ἡ Φωνὴ ἡ Θεριάδης δὲν βοᾷ πλέον τὸ πᾶν εἶναι ἐπιβλαβές. τὴν σήμερον ἐνηχεῖ μία Φωνὴ εὐγνωμοσύνης. Ὅσα ὁ Θεὸς ἐποίησεν, ἰδὲ καλὰ λίαν. τὰ καλὰ ἀποτελέσματα τῶν φαρμακίων ἡμεῖς τὰ ἐξιχνεύσαμεν, τὰ ἐγράψαμεν, ἢ ἀπολαμβάνομεν τὴν σήμερον ὅλην τὴν ὠφέλειάν τῆς ὥς ἢ εἰς τὰ κακὰ ἀποτελέσματα ἤυραμεν τόσα ἀντιφάρμακα, τόσα ἀντίδοτα, ὅπῃ πλέον παίζομεν με αὐτὰ.

Ἐυγάλαμεν πρὸς τέτοις ὅλον τὸ ἐσιῶδες ἀπὸ τῆς χυμῆς τῶν δένδρων, με τὴν καλὴν ἐκβασι, ὅπῃ ἐκατασκευάσαμεν ποτὰ διαπερασιώτατα, ἢ ὄχι ὀλιγώτερον γλυκὰ, ὅπῃ εἰσέρχονται εἰς τῆς πόρος τῆ ἀνδρωπίνης σώματος, ἐνώνουνται με τῆς χυμῆς τῆ, διορθώνουσι τὴν κρείσιν, ἢ κατασταύουσι τὸ σῶμα πλέον σερεόν, πλέον ἄρτιον, ἢ πλέον ἰσχυρόν. ἤυραμεν ἀκόμι τὸ σεκρέτον τὸ νὰ διαλύωμεν τὴν λιθίασιν ἐν τῷ ἀνδρωπίνῳ σάματι, χωρὶς νὰ κατακαίωμεν τὰ ἐντόδια. Ἰατρύομεν τὴν φθίσιν, τὴν πνευμονίαν, ἢ ὅλας τὰς ἄλλας ἀρρώστιας, ὅπῃ ἄλλην φορὰν ἐνομίζοντο θανατηφόροι.

Ὅμως ἡ πλέον ὠραιότερα τῶν ἐνδόξων πράξεών μας εἶναι ὅπῃ ἤυραμεν τὸ σεκρέτον εἰς τὸ νὰ ἀφανίσωμεν κατὰ κρείστος ἐκείνην τὴν φρικτὴν ὑδραὶν ὅπῃ ἐφοβέριζε νὰ φέρῃ εἰς ἀπίπλευαν ὅλον τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων. λέγω τὴν ἀνθρωπώλεθρον πανώλην.

Διηγώντας με αὐτὰ ὁ ὀδηγός με, ἤγωνε ἢ τὴν πρᾶξιν μὲ τὲς λόγους τε, δείχνωντάς με ὅλα ἐκεῖνα τὰ Φυσικὰ ὑποκείμενα, ὅπῃ ἔκαμναν τοιαῦτα θαυμασὰ ἀποτελέσματα. ὅμως ἐκεῖνο ὅπῃ μὲ ἐκατάσθησε περισσότερον ἀκόμι ἐνθαμβον ἦτον ἓνα ἄλλο ταμεῖον τῆς Ὀπτικῆς, ὅπῃ τινὲς ἔμαθαν νὰ ἐνώσθῃ ὅλα τὰ συμβεβηκότα τῷ Φωτός. αὐτὸ ἦτον μία μαγία ὅπῃ δὲν εἶχε τέλος. "Ἐκαμαν νὰ ἀπεράσουν ἔμπροσθεν εἰς τὰ ὄμματά με διάφορα πρᾶγματα, παλάτια, τόξα ἕρνια, μετέωρα, θαλάσσαις, ἢ ἄλλα τοιαῦτα ὅπῃ δὲν ὑπέτρεχον ἕδαμῶς, ἢ μὲ ὅλον τῆτο ἔκαμαν μιαν ἐντύπωσιν εἰς τὴν φαντασίαν με, ὅπῃ ἦτον πλέον ἐνεργητικὴ, παρὰ ἡ ἴδια ἀλήθεια.

Αὐτὸ ἦτον τέλος πάντων μιὰ κατοικία ἐκστάσεως. τὸ θέαμα ὅλης τῆς κτίσεως ὅπῃ ἐγεννήθη ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμῶ δὲν ἤθελε μῆ προξενήσῃ μιαν ἔκτασιν πλέον ζωντανῆν, καὶ πλέον οὐσιώδη.

Μὲ ἐπρόσφεραν ἕτερα ἡ κάποια μικροσκοπία, διὰ μέσθ τῶν ὁποίων ἐγὼ ἔβλεπα νέα ὄντα, ὅπῃ ἀπέφυγαν ἀπὸ τὴν διαπερασικὴν ὄρασιν τῶν προγενεσέρων μας. τὸ ὄμμα πλέον δὲν ἐκκεράζετο, τόσον ἡ τέχνη ἦτον ἀπλή ἢ θαυμασία. κάθε βῆμα ὅπῃ ἔκαμνε τινὰς μέσα εἰς αὐτὸ τὸ θαυμασὸν οἶκημα, εὐχαρισῶσε τὴν περιεργεάντῃ τὴν πλέον φλογεράν.

Ὅχι! πόσον εἶναι μέγας ὁ ἄνθρωπος ἐδῶ, ἐκράυγαζα πολλαῖς φοραῖς, ἢ πόσον ἐκεῖνοι ὅπῃ τὲς ὠνόμαζαν εἰς τὸν αἰῶνα με μεγάλης ἀνδρώπῃς ἦτον μικροὶ κατὰ σύγκρισιν!

Ἡ ἀκρυστικὴ δὲν ἦτον ὀλιγώτερον θαυμασιεργός, ἔμαθαν νὰ μιμηθῆν ἐκεῖνοι οἱ ἄνθρωποι ὅλης τῆς ἐνάεθρης ἤχῃς τῆς φωνῆς τῆ ἀνδρώπῃς, τὴν κραυγὴν τῶν ζώων, ἢ τὰ διαφορετικὰ κελαδήματα τῶν πελιδίων. "Ἐκαμαν νὰ παίξῃν ἡ κάποια ὄργανα, ἢ ἐφαίνετο εἰς τὸν ἄνθρωπον ὅτι εὐδὺς μετεφέρεθῃ εἰς ἓνα δάσος. ἤκε τινὰς τὸ βρυχίμα τῶν Λεόντων τῶν Τιγρῶν, τῶν Ἀρκτῶν, ὡσάν νὰ ἐφαίνωντο πῶς κατατρῶγονται ἀναμεταξύ τῆς. τὸ ἔς τῆ ἀνδρώπῃς ἐκαταξέσχίζετο, ἢ

ἤθελεν εἶπῃ τινὰς ὅτι ἡ ἡχώ ἀκόμι πλέον Φοβερά, ἀναδι-
πλωνεν ἀπὸ μακροῦθεν αὐτὰς τὰς ἀτάκτους καὶ βαρβαρικὰς
Φωνάς,

Ὅμως πάλιν τὸ κελάδημα τῶν ἀηδόνων ὅπῃ ἀκολοῦθῃσεν
ὑπερα ἀπὸ αὐτῆς τῆς ἀγρίας ἤχης, ἐπαρηγοῦσεν τὴν ἀνθρω-
πότητα. Ὁ Ἄηρ ἐκατασαίνετο μελωδικός, ἡ ἀκοὴ ἐδέλγεται
ἀπὸ τὴν ἡδονῆν, καὶ ἐφαίνεται ὅτι ἡσθάνετο τινὰς ὡς καὶ ἐρω-
τικὸν τάραγμα τῶν πτερῶν τας.

Αὐτῆς τῆς Φελιτικῆς ἤχης, ὅπῃ ὁ ἀνθρώπινος λάρευγξ
δὲν ἠμπόρεσε ποτὲ νὰ μιμηθῇ, ἡ τέχνη τῆς ἐμιμήθη, καὶ ἐκα-
με νὰ αἰσθανθῇ ἡ καρδιά τῆ ἀνθρώπου μίαν μέθην ἡδονῆς, ἀνά-
μεσα εἰς τὸ ἀνακάτωμα μυρίων Φωνῶν.

Αὐτὸς ὁ λαὸς ὅπῃ εἶχεν ἓνα τέλος ἡθικὸν καὶ εἰς αὐτὰ
σχεδὸν τὰ θαύματα μιᾶς ἀξιοπεριεργῆς τέχνης, ἔζηυρε νὰ
ἀφελθῇ καὶ ἀπὸ αὐτὴν τὴν βαρβαρίαν ἐφεύρεσιν.

Ὅταν τινὰς ὠμιλῶσε περὶ πολέμων, ἡ ἔκκλινεν εἰς κἀνένα
πάθος πολεμικόν, τὸν ἔφερον ἐπάνω εἰς μίαν σάλαν ὅπῃ
δικαίως τὴν ὠνόμαζαν ἄδην. Πάραυτα μία μηχανὴ ἔκαμνε
νὰ παίζῃν τὰ ἐπὶ τῆς διωρισμένα ὄργανα, τὰ ὅποια ἐπαρά-
σαιναν εἰς τὰς ἀκοάς τε ὅλες τῆς τρομῆς μιᾶς πολεμικῆς
συμπλοκῆς, καὶ τὰς θυμώδεις κραυγὰς τῶν μαχομένων, καὶ
τὰς ἐλεεινὰς Φωνάς τῶν ἀποδνησκόντων, καὶ τῆς τρομερῆς
ἤχης τῶν μουσικῶν ὀργάνων, καὶ τὰ ἀγρία χρεμετίσματα τῶν
ἀλόγων, καὶ τῆς κεραυνώδεις κτύπος τῶν πυροβόλων ὀργά-
νων, σημεῖα τῆ ἀφανισμῆ καὶ τῆς Φθορᾶς τῆ ἀνθρώπου γέ-
νευς, καὶ ἡχος τῆ θανάτου ἀξιολίπητος. τότε ἂν ἡ Φύσις δὲν
ἐξυπνῶσε μέσα εἰς τὴν ψυχὴν ἐκεῖνη τῆ ἀνθρώπου, ἂν δὲν
εὐγαζε κἀμμίαν κραυγὴν φρίκης, ἂν τὸ πρόσωπόν τε ἔμ-
νισκεν ἀτάραχον, τὸν ἐσφαλῶσαν μέσα εἰς ἐκεῖνην τὴν σά-
λαν ὅλον τὸ ἐπίλοιπον τῆς ζωῆς τε. ὅμως κἀδε αὐγὴν εἶχον
τὴν φροντίδα νὰ τῆ ξαναπαρῶσαν αὐτὴν τὴν φρικτὴν με-

σικήν, διὰ τὰ εὐχαριστήσῃ μόνῃ ἢ συληρὰ καρδίᾳ τῆ, χωρὶς
τὰ πάσχῃ ἢ ἀνθρωπότης δι' ἑδενός μερικῶ πάθους.

Ὁ ἐπιστάτης αὐτῆ τῆ Γαμπινέτῃ μὲ ἔπαιξεν ἕνα παιγνίδι.
ἔκαμε τὰ ἀντιχῆσῃ αἰφνηδῶς ἐκεῖνη ἢ μουσικῆ τῆ ἄδῃ, χω-
ρὶς τὰ μὲ δῶσῃ ἔδῃσιν. ὦ Οὐρανέ! ἔλεος, ἔλεος, ἐφῶναζα
μὲ ὅλην τὴν δύναμίν μου, σπατώνοντας τὰ αὐτία μου. λυπηθῆ-
τε με! λυπηθῆτε με παρακαλῶ!

Ἐκαμε τὰ πάυσῃ πῶς; μὲ λέγε, αὐτὸ δὲν σὰς ἀρέ-
σκε; πρέπει τὰ εἶναι ἕνας δαίμων, τῆ ἀπεκρίθηκα, ὅπῃ
τὰ ἀρέσκειται εἰς αὐτὸν τὸν Φρικτὸν πάταγον. αὐτὸ μὲ
ὅλου τῆτο, μὲ εἶπεν, ἦτον εἰς τὸν καιρὸν σὰς μία περιδιάβα-
σις πολλὰ συνηθισμένη, ἢ οἱ τότε ἀνθρώποι, αὐτὸ τὸ ἐσο-
χάζοντο ὡσὰν ἕνα κυνήγι, διὰ τὴν ἔλεγαν ὅτι ἢ ὁ πόλεμος
εἶναι ἕνα κυνήγι τῆ ἀνθρωπίνῃ γένεσι. ὕστερα ἔρχοντο οἱ Ποιη-
ταὶ τὰ τῆς καλοτυχῆσῃ, ἢ τὰ ὑμνολογῆσῃ τὰς ἡρωϊκὰς
πράξεις τῆς, ὅπῃ ἐπρόβλεψαν τρεφὰς διὰ τῆς κόρακας. Αὐ-
τοὶ οἱ Ποιηταὶ ἐπαρασαιναν μὲ μεγάλην εὐχαρίσῃσιν, ἢ ἡδο-
νὴν ὅλα τὰ Φοβερά ἢ Φρικτῶδη περιστατικὰ τῆ πολέμου, διὰ
τὰ καθυδύνῃ τὰς ἀκοὰς τῆς ἀνθρωπότητος. ἄχ! παρακα-
λῶσας, τῆ εἶπα, μὴ με ἀναμιμνήσκετε ἐκεῖνην τὴν ἐπιδημι-
κὴν νόσον ὅπῃ ἐκέρτερε συχνὰ τὸ ταλαίπωρον γένος τῶν ἀν-
θρώπων εἰς τὸν καιρὸν μου. ἄλλοι μόνον! αὐτὴ εἶχεν ὅλα τὰ
συμπτώματα τῆς λύσας, ἢ τῆς μανίας.

Μὲ ἔκαμεν ἔπειτα τὰ ἔμβω εἰς τὸ ταμῆον τῆς Μαθημα-
τικῆς. Αὐτὸ μὲ ἐφάνη πλεσιώτατον, μὲ ὅλον ὅπῃ εἶχαν ἐξω-
ρίσῃ ἀπὸ αὐτῆν τὴν ἐπισήμην ὅλα ἐκεῖνα ὅπῃ ἦτον παιδαριῶδη,
ὅλα ἐκεῖνα ὅπῃ ἦτον πρὸς μόνῃν διατριβὴν τῆς ὀκνησίας. Ἐκῆ
ἴδα μηχανὰς διαφόρε γένεσι ὅπῃ τὰς ἐφεύρησαν διὰ τὰ ἐλα-
φρῶσῃ τῆς βραχίλωνας τῆ ἀνθρώπῃ, πλετισμένας ἀπὸ δυ-
νάμεις πλέον ἰσχυρὰς, ἀπὸ ἐκεῖνας ὅπῃ ἡμεῖς ἐγνωρίζαμεν.
Αὐταῖς ἀπετελῶσαν κάθε εἶδος κινήσεως, αὐταῖς ἐλάφρυναν
τὰ πλέον βαρύτερα φορτία. βλέπετε, μὲ λέγε, αὐτὰς τῆς
Ὁ βελίσκας, αὐτὰ τὰ θριαμβευτικὰ τόξα τῆς ἀρετῆς; αὐτὰ

τὰ Πευτανεῖα τῶν Μισῶν; αὐτὰς τὰς γεφύρας; αὐτὰ τὰ καράβια; μὲ τὰ ὅποια ἐσάθηνεν ἄξιοι νὰ κάμωμεν πολλάκις τὸν κύκλον ὅλης τῆς ὑδρογείας σφαιρας μας; αὐτὰ ὅλα δὲν εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς Φυσικῆς δυνάμεώς μας, οἱ μηχανικοὶ ἐργάται μας; ἢ ὅλα τὰ ἄλλα μηχανικά μας ἐργαλεῖα, ὅπῃ τὰ ἐκαταστήσαμεν πλέον τελοιοπεποιημένα, ἰδὲ ἐκεῖνο ὅπῃ ἔκαμε τὸ πᾶν. Καὶ κατὰ ἀλήθειαν ἐγὼ ἤθελα ἐμεῖνα τὰ ἐργαλεῖα εἰς τὸν πλέον μεγαλήτερον βαθμὸν τῆς τελειότητος, ἢ εἰς τὸν πλέον ἀκριβῆ σχηματισμόν τες, τόσον τὰ τῆς Γεωμετρίας, ὅσον ἢ τὰ τῆς Ἀστρονομίας.

Ὅλοι ἐκεῖνοι ὅπῃ ἐφεῦρον αὐτὰς τὰς νέας δοκιμὰς διὰ πολλῶν ἀγώνων, εἶχαν ἐκεῖ τὰ πρόσωπάτους γλυπτὰ εἰς τὸ μάξιμαρον περικυκλωμένα ἀπὸ τὰ μηχανικὰ ὄργανα ὅπῃ ἐφεῦρον.

Μὲ εἶπον τινὲς κρυφα εἰς τὸ αὐτίμα ὅτι ἀκόμη ἦτον καὶ ἄλλα πολλὰ ξεχωριστὰ σεκρέτα, πλὴν εἶναι ἐμπιστευμένα μόνον εἰς τὰ χεῖρια ὀλίγων τινῶν σοφῶν μας. Ἐπειδὴ αὐτὰ εἶναι καλὰ πράγματα κατ' αὐτὸ, ὁμῶς ἴσως τινὲς ἤθελαν κόμη κατάχρησιν, τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα κατ' αὐτὰς, δὲν ἐφθασεν ἀκομὴ εἰς ἐκεῖνον τὸν βαθμὸν, ὅπῃ ἔπρεπε νὰ φθάσῃ διὰ νὰ κάμῃ χρεῖσιν χωρὶς κίνδυνον τῶν πλέον σπανίων, ἢ τῶν πλέον ἰσχυρῶν ἐφευρεσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ΄.

Καθὼς ἐγὼ ἐτελέωσα αὐτὴν τὴν ἀξιοπερίεργον θεωρίαν, ἢ ἀκολοθήσαμεν πάλιν νὰ περιπατῶμεν μαζὶ μὲ τὸν σοφὸν ὀδηγόν μου, τὸν ἠρώτησα νὰ μὲ εἰπῇ ἢ περὶ τῆς πραγματείας τῆ γενέσεως, ἂν εἶναι εἰς τὸν πλέον ἐξαιρετον βαθμὸν, ὅπῃ ἔπρεπε νὰ εἶναι. ναὶ βέβαια, μὲ ἀπεκρίθη, τῶρα ἐφθασεν ἢ πραγματεία εἰς ἡμᾶς, εἰς ἐκεῖνου τὸν ἐξαιρετον βαθμὸν ὅπῃ ἔπρεπε νὰ φθάσῃ. ἡμεῖς λέγει γνωρίζομεν μίαν συναλλαγὴν πραγματείας μετὰ τῶν ἄλλων γενῶν, ὁμῶς ὄχι συ-

ναλλαγὴν πραγμάτων περιττῶν, ἀλλὰ πραγμάτων ἀναγκαίων. ἢ κατὰ πρῶτον ἐξωρίσαμεν μὲ Φρόνησιν ἀπὸ τὴν πραγματείαν μας αὐτὰ τὰ Φυσικὰ Φαρμάκια, τὸ ρακί, τὸ τζάγι, τὸν καπνὸν, τὸν ταμπάκον, καὶ τὸν καΦφέ. Δὲν βάζοιμεν πλέον μίαν ἀχρεΐαν σκόνην εἰς τὴν μύτην μας, ἢ ὅποια ὑπερβαίνει τὸν ἄνθρωπον ἀπὸ τὸ μνημονικόν, μήτε κατακαίνομεν τὸ στομάχι μας μὲ ποτὰ Φαρμακευτὰ, ὅπῃ τὸ ἀΦανίζην, ἢ τὴ σηκώνουσι τὴν ἐνέργειαν. ἢ ἀρρώστιας τῶν νεύρων ὅπῃ τὰς ἔχετε τόσον κοινὰς εἰς τὸν καιρὸν σας, ἐπροξέχοντο ἀπὸ αὐτὰ τὰ Φαρμακευτὰ πράγματα, ὅπῃ ὑπερῆσαν τὸ σῶμα σας τὴ Φρεπτικὴ ἢ ζωτικὴ ζωμῆ, ἢ τὸ κατεξήραναι, φέρνοντάς το εἰς τὴν παραλυσίαν.

Δὲν μεταχαρίζομεθα λοιπὸν, παρὰ τῆ τύπου μας τὴν πραγματείαν, ἢ θεμελιωνόμεθα πρὸ πάντων εἰς τὴν Γεωργίαν μας. ἐπειδὴ αὕτη εἶναι ὁ διακωιδρασις τῶν πλέον ἀναγκαϊοτέρων τροφῶν, αὕτη εὐχαριστῶ τὴν χρεΐαν τῆ ἀνθρώπι, ἢ ὅχι τὴν ἀλαζονείαν τῆ, κἀνέναντι δὲν ἐντρέπεται ἀπὸ ἡμῶν διὰ ἰδιόν τῆ ὄφελος νὰ φέρῃ τὴν καλλιεργεῖαν τῶν μελκειῶν τῆ εἰς τὸν πλέον ὑψηλότερον βαθμὸν τῆς τελειότητος.

Ἡ ἐξωτερικὴ πραγματεία ἐσάθη ἢ ἀληθῆς αἰτία ὅπῃ ἔφερε τὴν φοβερὰν ἀνομοιότητα τῶν καταστάσεων, ἢ ἔκαμε νὰ ἀπεράσῃ εἰς τὰς χεῖρας ἑνὸς ὀλίγου ἀριθμῆ ἀνθρώπων ὅλον τὸ μάλαμμα τῆ γένους.

Ἦτον ἴσως πολλὰ εὐάρεστον τὸ νὰ πίνωμεν τζοκολάτο, τὸ νὰ ἔχωμεν διάφορα ἀρτήματα ἀρωματικά, τὸ νὰ τρώγωμεν ζάχαρι, ἢ ἀνανέδες, τὸ νὰ καπνίζομεθα μὲ ἔδαγατζι, τὸ νὰ ἀλειφώμεθα μὲ μύρα, τὸ νὰ ἐνδύομεθα λαμπρὰ ἐνδύματα τῆς Ἰνδίας, ὅμως κατὰ ἀλήθειαν ἡμεῖς ἐκαταλάβομεν ὅτι αὐταῖς ἢ περιτταῖς ἠδοναῖς μᾶς ἐπροξενῆσαν μυρίας δυσυχίας, ταλαιπωρίας, ἢ κινδύνους. Ἐπειδὴ διὰ νὰ τὰ ἀπολαύσωμεν ἐκάμναμεν μυρίας ἀρπαγὰς, ἢ παρανομίας, ἢ ἐδοκιμάζαμεν ἀνεκδιηγῆτες κόπτες ἢ κινδύνους, ἢ φροντίδας. Διὰ τῆτο τώρα εὐχαριστοῦμεθα εἰς τὰ ἐνδύματα τοῦ

τόπε μας, τὰ ὁποῖα μόνοι μας ἢ τὰ κατασκευάζομεν, καὶ τὰ ἐνδύμεθα. τὰ προϊόντα τῆς Γαίας μας εἶναι ἀρκετὰ γὰρ μᾶς εὐχαρισήσῃ, διὰ τὶ αὐτὰ τὰ ἔχομεν εἰς ὑπόληψιν περὶ σωότερον ἀπὸ ὅλα τὰ ξένα προϊόντα.

Τὰ καράβιά μας δὲν κáμνῃσι τὸν κύκλον ὅλης τῆς γῆς διὰ γὰρ μᾶς φέρον τὸ κρημέζι, ἢ τὸ λυλάκι. ἰξεύρετε ποῖα εἶναι τὰ μεταλλεῖα μας; ἡ φιλοπονία μας, καὶ ἡ δεξιότης, ἢ ὅλον ἐκεῖνο ὅπῃ χρησιμεύει εἰς τὴν ἀνάπαυσίν μας, εἰς τὴν εὐκολίαν μας, εἰς τὰς εὐθεῖς σκοπὰς τῆς φύσεως, ἐγκαρδιεῖται μὲ τὴν πλέον μεγαλητέραν μας φροντίδα. ἢ ὅλον ἐκεῖνο ὅπῃ ἀποβλέπει εἰς τὸν τύφον ἢ ματαιότητα, εἰς τὴν ἐπίδειξιν καὶ εἰς τὸν παιδαριώδη πόδον τὸ γὰρ ἀποκτηθῶμεν κατ' ἐξοχὴν ἕνα πρᾶγμα διὰ μόνην ψιλὴν φαντασίαν, εἶναι εἰς ἡμᾶς σφοδρότατα ἀπηγορευμένον.

Ἡμεῖς ῥίπτομεν εἰς τὴν θάλασσαν ἐκεῖνα τὰ ἄπιστα διαμάντια, ἐκεῖνα τὰ κινδυνώδη μαργαριτάρια, καὶ ὅλαις ἐκείναις ταῖς διαφοροχρώματαις πέτραις ὅπῃ κατακαίνῃσι τὴν καρδίαν σκληρὰν ὡσάν τῃ λόγῃ τας. Ἐσεῖς ἐσοχάζεσθε ὅτι γὰρ εἶδε ἀγχνύεσθαι εἰς τὴν ἰχθυοσάσαν τῆς ἡδονῆς σας, ὅμως ἢ ταλαίπωραις ἐφέυρεσάί σας ἐπεριωρίζοντο εἰς τὴν ἀπόλαυσιν μιᾶς μόνης ἡμέρας, καὶ δὲν ἤσασθε ἄλλο, παρὰ νήπια χαίροντα εἰς πρᾶγματα γυαλισερά, πλὴν ἀνάξια εἰς τὸ γὰρ εὐχαρισήσῃ τὰς ἀληθεῖς σας χρείας. ἢ μὴν ἰξεύρωνας τὴν τέχνην τῇ γὰρ εἶδε εὐτυχεῖς, ἐτυραννεσθε τὸν ἑαυτὸν σας ἀπὸ μακρὰ διαστήματα, ἐκλαμβάνοντες εἰς κάθε βῆμα τὸν ἴσκιον τῆς εὐδαιμονίας ἀντὶ τῆς κατ' αὐτὸ εὐδαιμονίας.

Ἄν τὰ ἐδικά μας καράβια εὐγαίνῃν τώρα ἀπὸ τῆς λιμένας μας, αὐτὰ δὲν κβαλεῖν μαζίτες τὰς τεχνικὰς κεραιὰς διὰ γὰρ πολεμήσῃ ἐπάνω εἰς τὴν εὐρύχωρον ἔκτασιν τῶν Ὀκεανῶν μίαν ἀθλίαν Πρῆξαν. ἡ ἠχὴ τῆς θαλάσσης δὲν σηκώνει πλέον ἕως εἰς τὸν Οὐρανὸν τὰς ἐλεηνὰς φωνὰς ἀνθρώπων μαινομένων ὅπῃ φιλονεικῇσι τὴν ζωὴν, ἢ τὸ πέραμα ἐπάνω εἰς ἐκτεταμένους ἢ ἐρήμους τῶν ὑδάτων ἐπιφανείας. ἀλλὰ ἐπισκεπτό-

μεθὰ τὰς πλεον μεμακρυμμένας γενεάς, ἢ ἀντὶ τὰ ἀρπάζωμεν τὰ προϊόντα τῶν γαιῶντες, γινόμεθα μᾶλλον κυριοί, ἢ ἀποκτηταὶ ἀνακαλύψεων πλεον ἐπωφελῶν ἐπάνω εἰς τὰς νόμιστες, εἰς τὴν Φυσικὴν ζώηντες, ὅταν εἶναι πλεον ἀξίει-παινα ἀπὸ τὰ ἐδικάμας, διὰ τὰ μιμηθῶμεν, ἢ ὅταν εἶναι βάρβαρα τὰ διορθώσωμεν μετὸ καλὸν παρὰδειγμά μας.

Τὰ καράβιά μας προσέτι χρησιμεύσιν εἰς τὸ νὰ συνδέσθωμεν τὰς ἀστρονομικάς μας γνώσεις. περισσότερον ἀπὸ τριακόσιαις παρατήρησεις ὅπῃ ἐκάμαμεν ἐπάνω εἰς τὴν σφαιρανμας, κοντεύειν νὰ περιλάβωμεν, ἢ νὰ βεβαιώσωμεν τὴν ἐλαχίστην μεταβολὴν ὅπῃ συμβαίνει εἰς τὰς Οὐρανός. ἢ Γῆ εἶναι ὁ σκοπὸς ἢ τὸ παρατηρητήριον ὅπῃ ἢ Φερεὰ τῆ Οὐρανίε σερρώματος ἐπαγρηπνῆ ἢ δὲν καθεύδει παντελῶς.

Ἡ ἀστρονομία κατεσῆθη τῶρα εἰς ἡμᾶς μία ἐπωφελὴς ἐπισημη, ἐπειδὴ Φανερώει μετὸ μίαν μεγαλοπρεπῆ Φωνὴν τὴν δόξαν τῆ Δημιουργῆ, καὶ τὴν ἀξιοτίητα τῆ λογικῆ ὄντος ὅπῃ ἐπλάσθη ὑπὸ τῶν χειρῶν του πανσόφως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η.

Ὁ ἥλιος ἐκίνησε πρὸς τὴν δύσιντες, ὅταν ὁ ὁδηγός μας μετὸ ἐπαρνήθησε νὰ ἐμβῶ μέσα εἰς τὸ σπῆτι ἐνὸς Φίλιε τῆ δια νὰ δεπνίσωμεν. Δὲν ἄφησα πολὺ νὰ μετὸ παρακαλέση, ἐπειδὴ ἢ ἠθέλα νὰ ἰδῶ τὴν ἔσω κατάστασιν ἐκείνη τῆ ὀσπητίε, ὅπῃ εἶναι τὸ πλεον ἀναγκαιότερον ἀπὸ ὅλην τὴν ἐξωθερικὴν κατάστασιν ἢ μεγαλοπρέπειαν μιᾶς οἰκίας.

Ὅταν ἀναγινώσκει τινὰς μίαν ἰσορίαν, δὲν εἶναι χρεία νὰ Φυλλολογῆ, Φθάει νὰ παρατηρήσῃ τὴν περιγεραΦὴν τῆς οἰκιακῆς ζωῆς, ἢ θέλει προμαντεύσει ἢ τὸ ἐπίλοιπον.

Εὐθύς ὅπῃ ἐμβῆκα μέσα παρατηρῶντας, δὲν ἤθερα ἐκεῖνα τὰ μικροῦτζικα χωρίσματα ἢ παραχωρίσματα, ὅπῃ Φαίνον-

ται κατοικίδια τρελλῶν, μήτε ἐκεῖνα τὰ τείχη ὅπῃ μόλις νὰ εἶναι δέκα δακτύλων τῆ χόνδρος, μέσα εἰς τὰ ὅποια ἐπάγωναν τινὲς τὸν χειμόνα, ἢ ἐκατακαίοντο τὸ καλοκαῖσι. ἐκεῖ ἦτον μεγάλαις ἢ εὐρύχωραις σάλαις ὅπῃ ἤμπορῆτε τινὰς νὰ σεργιανῇ, ἢ ἡ σκέπη τῆς οἰκίας ἦτον ἐδυναμωμένη ἀπὸ χοντρά σανίδια προσημοσμένα ἀλλήλοις, ὅπῃ ἐμπόδισαν τὰς διαπεραστικὰς βολίδας τῆς ψύχρας, ἢ τῆ ἥλιος τὰς φλογεράς ἀκτίνας. τέλος πάντων ἐκεῖνο τὸ εἶδος τῆ ὀσπητίης ἦτον τόσον σερεῶν, ὅπῃ δὲν ἤμπορῆτε νὰ συναποθάνῃ μαζὶ μὲ ἐκεῖνον ὅπῃ τὸ ᾠκοδόμισεν.

Ἀπέρασα ἔπειτα εἰς τὴν σάλαν, ἢ ἐκ πρώτης στιγμῆς ἐγνώρισα τὸν οἰκοδεσπότην. Αὐτὸς ἦλθε πρὸς ἐμὲ χωρὶς σχηματισμῶς, ἢ χωρὶς ἄνοσαις τζερμιόνιας.

Ἡ Γυνήτε, καὶ τὰ τέκνα του ἔδειχναν ἐπὶ παρθεσίας του ἕνα σχῆμα ἐλεύθερον, ὅμως εὐλαβες, καὶ ὁ τζελεμπῆς ὁ ἦὸς τῆ ὀσπητίης δὲν ἀρχισε νὰ περιπαίξῃ τὸν πατέρα του, διὰ νὰ μὲ δώσῃ νὰ καταλάβῃ ἕνα σπινθῆρα τῆ πνεύματός του. μήτε ἡ μητέρα καὶ ἡ μᾶμμη του ἔδειξαν πῶς κἀμνονοὺ χάζε νὰ ἰδῶν αὐτὸν τὸν νέον ὅπῃ νὰ κἀμνη παροινίαις. αἱ ἀδελφαὶ του δὲν ἦτον παντελῶς τζερμιονιόζαις, μήτε πάλιν τελειῶς μῆταις. Αὐταῖς μὲ ἐχαίρεισαν μὲ χάριν, ἢ εὐθύς ἐγύρισαν εἰς τὰς ἐργασίας τους. καὶ ἔχοντας προσηλωμένα τὰ ᾠτατους εἰς τὴν προσοχὴν, δὲν ἐσύκωσαν παντελῶς ἐπάνω εἰς ἐμένα τὴς ὀφθαλμῶς τους, διὰ νὰ παρατηρήσουν ὡς καὶ τὸ παραμικρὸν σχῆμα ἢ κίνημα ὅπῃ ἤθελα κἀμνη. ἡ μεγάλη μου ἡλικία, καὶ ἡ γεροντικὴ μου παράξενη φωνὴ δὲν τὰς ἔκαμε σχεδὸν μήτε νὰ χαμογελάσουν. μήτε μὲ ἔκαμαν παντελῶς ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ μάταια νάζια ὅπῃ εἶναι ἐναντία εἰς τὴν ἀληθινήν εὐγένειαν. Ὁ καδ' αὐτὸ ὄνδᾶς αὐτῆς τῆς συντροφίας δὲν ἀστραπτεν ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ μάταια μικρολογήματα ἢ σολισίδια εὐθραυσα, ἢ ἄνοσα, καθόλου φαρφουριά, καθόλου μαῖμῶδες, καθόλου κυνίδια, καθόλου βερνίκια, καθόλου χρυσῶματα, ἢ βαρυνῶματα, ἀλλ' ἀντὶ τῶτων εἶχαν τρωσίδια χαροποῖα ὅπῃ καθῆδυναν τὴν ὄρασιν, μὲ μιαν ξε-

χωριστὴν πατρικωσύνην. ἁποικιαὶς ἐξαιρέταις εὐμορφά κατασκευασμέναις κατέβρωναν ἐκείνην τὴν σάλαν, τῶν ὁποίων ὁ σχηματισμὸς τῶ χρώματος ἦτον πολλὰ χαροποιός.

Ἀρχίσταμεν μετέπειτα τὴν συνομίλιαν ἢ συναναστροφὴν, πλὴν κἀνέννας δὲν ἔδεχθεν ἀνθίστασιν ἢ λογομαχίαν, διὰ τὰ ἀποδείξῃ ὅτι ἔχει πολλαῖς ἰδέαις, ὡς τὸ κατάρτατον πνεῦμα, λέγω ἐκεῖνος ὁ ὕψος τῶ αἰῶνος μου, δὲν ἔδιδε χρώματα ψευδῆ εἰς ἐκεῖνο ὅπῃ ἦτον τόσον ἀπλῆν κατὰ φύσιν. Ὁ ἕνας δὲν ἔπιανε τὸ ἐναντίον, διὰ τὰ ἀναιρέσῃ ἐκεῖνο ὅπῃ ὁ ἄλλος ἔδιαφθέντευεν, ὅπῃ τὰ εὐχαριστήσῃ μίαν φιλοτιμίαν, ἢ φιλαυτίαν ληρώδῃ.

Ἐκεῖνοι ὅπῃ ὠμιλῶσαν ἐκεῖ εἶχον ἀρχαίς, ἢ εἰς τὸ ἴδιον τέταρτον τῆς ὥρας δὲν ἐψεύδοντο εἴκοσι φοραῖς. τὸ πνεῦμα αὐτῶ τῶ γένους δὲν ἐπειρηγύριζεν ὡσάν τὸ πουλι ἐπάνω εἰς τῶς κλόνους, δὲν ἦτον ἐκκεχυμένον καὶ βαρετόν, καὶ δὲν ἀπερνεῖσεν εὐθύς ἀπὸ τὴν γέννησιν μιᾶς βασιλείας εἰς τὴν ἰσορίαν ἑνὸς πηγμένου. οἱ νέοι δὲν ἐσπῆδαζον τὰ παραστήσουν μὲ παιδαριώδεις τρόπους μίαν πολύλογον καὶ τρελλὴν ὀμιλίαν, καὶ ἕνα ὕψος ἀηδῆς ὑπεροχῆς. δὲν ἐξαπλώνοντο τελείως ἐπάνω εἰς τὰ σκαμνία κοιτάζοντας μὲ τὸ κεφάλι ὑψηλὰ μὲ βλέμματα ὑβριστικά, ἢ εἰρωνικά.

Δὲν ἤμυσσα πρὸς τῆτοις τὰ εἰπῆ τινὰς κἀνένα λόγον ἀσελγείας, μήτε τὰ φωνάζῃ μακρὰ, πλατιά, βαρυγὰ ἐναντίον εἰς ἐκεῖνας τὰς παρηγορητικὰς ἀληθείας ὅπῃ εἶναι τὸ σήριγμα ἢ ἡ ἀγαλλίασις τῶν αἰδαντικῶν ψυχῶν.

Ἡ Γυναῖκες δὲν εἶχαν πλέον ἐκεῖνον τὸν τόνον τῆς φωνῆς ἐπίσης προσαντικὸν ἢ ἐκτεθηλισμένον, ἦτον ὅλαις εὐτακταῖς, περισυμμαζωμέναις, προσεκτικαῖς, σεμναῖς, ἢ ἐκαταγίνοντο εἰς τὰς ἐργασίας τῆς. ἡ ὀκνηρία δὲν εἶχε τόπον ἀναμεταξὺ εἰς αὐτάς, μήτε ἔκοπταν τὸ ἡμεροδῆλιτους εἰς τὴν μέσην, διὰ τὰ μὴ κάμουν τίποτες τὸ ἐσπέρας. Ἐμμενα πρὸ πάντων κατ' ὑπερβολὴν εὐχαρισημένους ἀπὸ αὐτάς, ἐπειδὴ ἢ δὲν μὲ

ἐπέσφρασαν παντελῶς κἀνενα παιγνίδι χαρτιῶν. Αὐτὴ ἡ ἀνο-
σος διατριβὴ ὅπῃ ἐφευρέθη διὰ τὰ προξενῆ πολλὰ κακὰ, δὲν
ἦτον εἰς χρεῖσιν παντάπασι κοντὰ εἰς ἐκεῖνον τὸν λαὸν ὅπῃ
ἔξευρε τὰ καλομεταχειρίζεται ὅλας τὰς σιγμὰς τῆς καιρῶ εἰς
ὠφέλειαν τῆς ζωῆς τῆς. ἡ Φιλαργυρία δὲν ἔρχονταν τὰ κατα-
βαρύνῃ ἐκεῖνος τὰς τιμίους πολίτας ἕως εἰς ἐκεῖνας τὰς σιγ-
μὰς ὅπῃ εἶναι ἀφιερωμέναις διὰ τὴν ἀνάπαυσιν.

Αὐτοὶ δὲν ἐκατάσαιναν μαρτύριον τὸ παιγνίδι, ὅπῃ δὲν
ἔπρεπε τὰ εἶναι, παρὰ ἓνα ξεκέρασμα, ἢ ἂν ἔπαιζαν κἀμ-
μίαν Φορὰν, ἔπαιζαν μόνον τὴν ντάμα, ἢ τὰς κύβας, αὐτὰ
τὰ παλαιὰ παιγνίδια ἢ βαθεῖα, ὅπῃ φέρων εἰς τὴν σόχασιν
τῆς ἀνθρώπου ἓνα ἄπερον καὶ διαφορετικὸν πλῆθος συγκε-
σεων. Εἶχαν ἀκόμη κἀποια ἄλλα παιγνίδια ὅπῃ τινὰς ἠμπο-
ρεῖσε τὰ τὰ ὀνομάση μαθηματικὰς διατριβὰς, μὲ τὰ ὅποια
ἢ τὰ παιδιὰ τῆς σχεδὸν ἦτον συνηθισμένα.

Ἐπαρτήρησα ἀκόμη ὅτι ὁ καθεὶς ἀκολοῦθε τὴν ὄρεξιν
τῆς χωρὶς τὰ τὸν παρατηρῶν οἱ ἄλλοι μὲ μεγάλην περιέργειαν
τὶ κάμνει. Ἀλλὰ μῆτε ἦτον τελείως ἐκεῖ ἀπὸ ἐκεῖναις ταῖς
κατάσκοπαις γυναῖκες, ὅπῃ ἐνδικῶνται μὲ τὰ ἐγγύγματα
τῆς κακῆς χυμῆς ὅπῃ ταῖς κατατρώγει, τὰ ὅποια εἶναι ἀπο-
τέλεσμα τόσον τῆς ἀσχημίας τῶν, ὅσον ἢ τῆς τρέλλας.

Εἰς τὴν συμφωντικὴν σάλαν ἔπαιζαν μίαν μουσικὴν. Αὐτοὶ
ἦτον κἀποιοὶ αὐλοὶ μελωδικοὶ συντροφευμένοι μὲ τὸν ἦχον
τῆς Φωνῆς μερικῶν καλοφώνων. τὸ ἀηδὲς ταμπῆρι, τὸ μο-
νοτονον βιολὶ δὲν ἦτον τίποτες ἐμπροσθὰ εἰς αὐτὴν τὴν ἀρμο-
νίαν. Αὐτὴ εἶδιδε τὰς ἡχους τὰς πλέον ἐντελεῖς, τὰς πλέον
καθαρῆς, τὰς πλέον μελωδικῆς, ὅπῃ ἠμπορεῖσαν τὰ καθη-
δύνην τὴν ἀκοήν. τέλος πάντων αὐτὴ ἡ μουσικὴ ἦτον μία μου-
σικὴ ἑλκυστικὴ, Οὐράνιος, ὅπῃ δὲν ἐσυμφωνῶσε παντελῶς
μὲ τὸ καριβαρὺ τῶν ἐδικῶν μας ὀργάνων, εἰς τὰ ὅποια ἓνας
αἰδαντικὸς ἓνας ὀρεκτικὸς ἀνθρώπος ἀναζητᾷ τὴν συμφω-
νίαν τῆς ἐνόητος ἢ δὲν τὴν συναπαντᾷ ποτὲ.

Ἐπερευχαριστήθηα ἀκόμι ὅπῃ δὲν ἔβλεπα νὰ κάθωνται ἐκεῖ οἱ ἄνθρωποι πάντοτε καρφωμένοι εἰς τὴν ἴδιαν θέσιν, ὅλο καθήμενοι ἐπάνω εἰς σκαμνία, ἢ ὑποχρεωμένοι διὰ πάντοτε νὰ βασιάζων μίαν μακρὰν συνομιλίαν περὶ τῆ μηδενός, διὰ τὸ ὅποιον νὰ ἐρχωνται εἰς σκληραῖς Φιλονεικίαις, ἀλλὰ εἶχον εἰς κάθε πρῶγμα τὸ ἐλεύθερον, ἢ μέτριον.

Μὲ ἐπροσκάλεσαν ἔπειτα νὰ πηγαίνω εἰς μίαν ἄλλην σάλαν διὰ νὰ δεηθῶμεν. ἐγὼ ὅλος ἐκσατικὸς ἐκοίταξα εἰς τὸ ὥρολόγι, ἢ δὲν ἦτον παρὰ μία ὥρα τῆς νυκτός. ἔλατε, μὲ εἶπεν ὁ οἰκοδεσπότης, πέρνωτάς με ἀπὸ τὸ χεῖρι. ἡμεῖς δὲν ἀπερνήσαμεν τὰς νύκτας εἰς τὸ ὀχληρὸν φέξιμον τῶν ζυγκοεργιῶν, ἐπειδὴ ἢ εὐρίσκομεν τὸν ἥλιον τόσον ὡραῖον, ὅπῃ ὁ καθείς μας τὸ ἔχει διὰ ἡδονὴν νὰ τὸν ἰδῇ ὅταν ἀνατέλλῃ τὰς πρῶτας ἀκτῖνας τε ἐπάνω εἰς τὸν ὀρίζοντα.

Δὲν κοιμέμεθα μὲ τὸ σομάχι φροτωμένον, ὅπῃ νὰ ἔχωμεν ἕναν ὑπνον βαρύν, ἢ διακεκομμένον ἀπὸ ὄνειρατα παράξενα, ἐπειδὴ ἢ φροντίζομεν διὰ τὴν ὑγίειάν μας, ἀπὸ τὴν ὁποίαν ἐξήρηται καὶ ἡ ἀγαλλίασις τῆς ψυχῆς μας. Διὰ νὰ ἐξυπνήσωμεν τὴν αὐγὴν, πρέπει νὰ πλαγιάσωμεν ἀπὸ βραδύ.

Ἐγινεν εὐθύς ὀλίγη σιωπὴ, ἢ ὅλοι ἔκαμαν πρῶτον μίαν εὐχαριστίαν πρὸς τὸν Θεόν, διὰ νὰ ἀποδείξω τὴν εὐγνωμοσύνην τε εἰς τὴν Πρόνοιάν τε ὅπῃ τὰς ἐχορήγησε τὰ ἀγαθὰ τῆς τραπέζης. Ἐγὼ ὡς τόσον ἐσοχάζομαι περισσότερον νὰ περιεργασθῶ τὴν τάξιν τῆ τραπέζης. δὲν ὠμιλῶσα παντελῶς περὶ τῆς πολυτελείας, ἢ ἐξοχῆς τῶν φαγητῶν, καθὼς ὠμιλῶσαν οἱ παράσιτοι τῆ καιρῶ μῃ.

Ἡ ἐλευθερία, ἡ χαρὰ, ἡ οἰκειότης, ἢ τὸ δάξρος ἔδιδε μεγάλην διάχυσιν τῶν ψυχῶν εἰς ἐκεῖνο τὸ τραπέζι, καὶ ἐναλλῶπιζε τὸ μέτωπον ἐκάστου συγκεκλημένον. Ὁ καθεὶς ἐδιδεύετο μόνος του, χωρὶς νὰ τῆ γεμίζω ἄλλοι τὸ ταλέρι τε ἀπὸ φαγητὰ ὅπῃ δὲν ἤμπορεῖσε νὰ τὰ φάγῃ. Ἐπερνεῖ ὅσον ἠθέλε, ἢ ἔτρωγεν ὅσον ἦτον ἀρκετόν τε, χωρὶς νὰ κα-

ταβαρύνη τό σωμαχίτου, διά νά κάμη τό χατήρι ἐκείνων
ὅπῃ τόν ἀπλοχερῶσαν.

Ὅλα τὰ φαγητά ὅπῃ ἐγεύομεν δὲν εἶχον τελείως ἀρωμα-
τικά, πλὴν εἶχον μιαν νοσιμάδα ὅπῃ ἦτον ἐκείνη ὅπῃ τὰς ἔδα-
κεν ἡ Φύσις. Ἐκεῖ δὲν εὗρισκα καθόλου ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ φα-
γητά ὅπῃ ἀπέρασαν ἀπὸ τὸ χέρι πολλῶν βαφείων, ἀπὸ ἐκεῖνα
τὰ ζυμαρικά, ἀπὸ ἐκείνης τὰς πελτέδες, ἀπὸ ἐκείνης τὰς
ζωμῆς τὰς καιρικῆς, ὅπῃ ἐπροξενῶσαν τὴν φθορὰν τῆ ἀν-
δρωπίνης σωμαχῆ, κατακαίοντας τὰ ἐντόδια τῶν ἀνθρώπων.

Αὐτὸς ὁ λαὸς λοιπὸν δὲν ἦτον ἓνας λαὸς σαρκοφάγος ὅπῃ
νά ἀφαιρίζεται διὰ τὴν τράπεζαν, ἢ νά πρῶγῃ περισσότερα
ἀπὸ ἐκεῖνα ὅπῃ ἡ μεγαλοπρέπεια τῆς φύσεως δὲν ἠμπορῆσε
νά γεννήσῃ μὲ ὅλας τὰς γεννητικὰς τῆς δυνάμεις. ἂν κάθε
ἀσωτεία ἦτον μισητὴ εἰς αὐτὸς, ἐκείνη τῆς τραπέζης ἀκίμα
περισσότερον τὰς ἐφαίνετο μία ἁμαρτία θανάσιμος.

Τὰ ὄσπριά τας ἢ τὰ πωρικά τας ἦτον ὅλα τῆ προσήκοντος
καιρῶ. ἢ τὸ σκερῆττον ἐκεῖνο τὸ ἔχασαν, ὅπῃ ἔκαμνε νά γί-
νωται εἰς τὴν καρδίαν τῆ χειμόνος κερῆσια βδελυρά. Αὐτοὶ
δὲν ἦτον ἔρασαι εἰς τὰ βίαια ἢ ἀφύσικα προίοντα, ἀλλὰ ἄφι-
ναν τὴν φύσιν νά τὰ ἐνεργῆ μόνητης εἰς τὸν καιρόν τας, διὰ
νά καθοῦνεν περισσότερο τὸν οὐρανίσκοντας, ἢ νά βασιῶν
εἰς καλὴν διάθεσιν τὸν σωμαχόν τας.

Μᾶς ἠφεραν εἰς τὸ τέλος ἡποια ἐξαιρετα πωρικά τῆ καθ'
αὐτὸ καιρῶτες, ἢ ἐγεύθημεν ἐξ αὐτῶν μὲ μετριότητα, πί-
νωντας ἐπάνω εἰς αὐτὰ ἢ ὀλίγον παλαιὸν κερσί, ὅμως παν-
τάπασιν ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ποτὰ τὰ χρωμματισμένα, καὶ λαμ-
πουκαρισμένα ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῆ οἶνς, τὰ ὅποια ἦτον τόσον
συνηθισμένα εἰς τὸν καιρόν μς. Αὐτὰ ἦτον τόσον ἀπηγορευ-
μένα εἰς ἐκεῖνον τὸν σώφρονα λαόν, καθὼς ἦτον ἢ τὸ φαρ-
μάκι. ἐπειδὴ ἢ ἐκατάλαβαν ὅτι δὲν ἦτον ἄλλο πρᾶγμα πε-
ρισσότερον ἱκανὸν νά ταχύνη τὸν θάνατόν τας, καθὼς ἐκεῖνα
τὰ φαρμακερὰ ποτὰ.

Ὁ δεσπότης τῆς οἰκίας μὲ εἶπε χαμογελῶντας. Ἴδετε τὶ πολλὰ πτωχὸν εἶναι τὸ τραπέζιμας ἀπὸ πωρικά, καὶ ἀπὸ μεζελίκια; ἐδῶ δὲν ἐφάνηκαν μῆτε δένδρα, μῆτε κάσρα, μῆτε ἀνεμόμυλοι, μῆτε ἄλλα σχήματα διαφορετικὰ κατασκευασμένα ἀπὸ ζάχαρι, ὅμως αὐταῖς ἢ μεγαλώταται παραξενιαῖς κοντὰ ὅπῃ δὲν ἐπροξενῶσαν κἀμμίαν ἡδονὴν, ἐγίνοντο αἰτία νὰ φθάσῃν εἰς πενίαν πολλοὶ εἰς τὸν καιρὸν σας. τὴν σήμερον οἱ διοικηταίμας τὰ ἔχον ἀπηγορευμένα εἰς ἡμᾶς αὐτὰ τὰ περιττὰ καὶ βλαπτικὰ πράγματα εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων.

Δὲν ἀγαπᾶτε λοιπὸν ἐσεῖς, τῷ εἶπα, νὰ δοκιμάζετε τὴν σοφὴν ἀγχινοιά σας, παρασαίνοντες τοιαύταις ἀξιολογαῖς κατασκευαῖς εἰς τὰ τραπέζιά σας; ἡμεῖς εἰς τὸν καιρὸν μας ἐπαρσαίναμεν ἐπάνω εἰς τὰς τραπέζας θεάτρα ὀλόκληρα ἀπὸ ζαχαρικά μὲ σιηνὰς, μὲ κωμωδῆς, μὲ χορευτὰς, μὲ δεξιτραιαῖς, μὲ μουσικῆς, μὲ ὅλα τὰ περισητικὰ τε. δὲν ἦτον τῆτο ἓνα πρᾶγμα ἀξιόλογον; μάλιστα ὅταν ἀρχίζεν ὕστερα νὰ μεταμορφωθῇ αὐτὴ ἢ κατασκευὴ εἰς μίαν ἐρημίαν, καὶ ἀπὸ κωμωδία ὅπῃ ἦτον ἐμεταβάλετο εἰς μίαν ἀληθῆ τραγωδίαν.

Μὴ μᾶ ἐνθυμίζετε, μὲ εἶπε, πράγματα παιδαριώδη τῷ αἰῶνος σας. ἐγὼ θελῶ νὰ ἀκῶ πράγματα ὑψηλότερα, καὶ ἄξια τῆς ἀρετῆς, καὶ ἀληθινῆς μεγαλοπρεπείας τῷ ἀνθρώπῳ.

Ἐσηκώθημεν ἔπειτα ἀπὸ τὴν τράπεζαν, καὶ ἐκάμαμεν πάλιν πρὸς τὸν τροφοδότημας Θεοῦ μίαν θερμὴν εὐχαρισίαν. Ἐκαθήσαμεν ὕστερα ἀκολουθήσαντες μίαν τιμίαν καὶ εὐτακτον συναναστροφὴν, χωρὶς νὰ φαίνεται τινὰς ἀπὸ ἡμᾶς ὅτι πάσχα ἀπὸ καρυβαρίαν, ὡσάν ὅπῃ ἡ τραπέζιάμας δὲν ἐσάθη συβαρητικὴ κατόλου δὲν ἠκῆτο ἐκεῖ κανέννας γέλως σαρκώνιος, μῆτε ἐγίνε κἀμμία παροῖα. τὰ πράγματα ἦτον τόσον εὐτακτα, ὅπῃ μὲ ἐφάνη πῶς ἐσυνανασρέφμεν τῷ ὄντι μὲ ἀνθρώπους λογικῆς, ὅταν περνωτὰς με ὁ οἰκοδεσπότης ἀπὸ τὸ χεῖρι, ὄρῖστέ με εἶπεν, ἔφθασεν ἡ ὥρα νὰ πλαγιάσητε,

διὰ τὰ σηκωθῆτε αὔριον εἰς τὴν γλυκεῖαν αὐγὴν τῆς ἡλίου.
ἡμεῖς κοιμώμεθα, μὲ λέγει, διὰ τὰ ζῶμεν, δὲν ζῶμεν διὰ
τὰ κοιμώμεθα.

Μὲ ἔφερον εἰς ἓνα εὐώμα, ὅπῃ ἦτον ἡτοιμασμένον ὁ
λόγος μου, ὄχι μὲ χρυσὰ παπλώματα, ἀλλὰ μὲ σκεπάσματα
ὠφέλιμα εἰς τὴν συντήρησιν τῆς ὑγείας τῆς ἀνθρωπίνης σώ-
ματος. Ἐπλάγιασα λοιπὸν ὅλως εὐχαρισημένος εἰς τὴν νεαν
μας ζωὴν, καὶ ἐπιθυμῶ, τὰ σηκωθῶ νέος διὰ τὰ ζήσω πε-
ρισσότερον καιρὸν ἀναμεταξὺ εἰς ἐκεῖνον τὸν ἀξίεπαινον λαόν,
ὅμως ἀφ' ἧς μὲ ἐκυρσεύσεν ἓνας γλυκύτατος ὕπνος ὠνευρού-
μεν ὅτι τάχα ἔτελείωσα τὸ ζῆν, ἢ ὅτι ἀποδημῶσα εἰς
μίαν ἄλλην τῶ ὄντι μακαρίαν ἢ εὐδαίμονα ζωὴν
ὅπῃ δὲν εἶχε ποτὲ τέλος.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ.



ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ



ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ



007000158476

